

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 28. aprīlis – 4. maijs

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 18 (1244)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Dainis Mjartāns

VĒSTURISKS LĒMUMS PAR LATVIJAS RADIO UN LTV APVIENOŠANU

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) 17. aprīlī pieņēma lēmumu atbalstīt jauna sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa izveidi, paredzot nākotnē apvienot Latvijas Radio (LR) un Latvijas Televīziju (LTV).

Eiropā notiekošie procesi rāda, ka pēdējos gados notikušas pārmaiņas plašsaziņas līdzekļu lietošanas paradumos. Vērojama tendence, ka nevis tie sasniedz individuus un veido auditoriju, bet indivīdi izvēlas plašsaziņas līdzekļu saturu, meklējot informāciju virtuālajā vidē. Tehnoloģiju attīstība un cilvēku paradumu maiņa pēdējā laikā aizvien vairāk ir veicinājusi TV, radio, tīmekļa saplūšanu, tāpēc viens un tas pats plašsaziņas līdzeklis cilvēkiem ir pieejams dažādās vidēs un formātos. Arī sabiedriskajiem plašsaziņas līdzekļiem jāiet kopsolī ar tehnoloģiskajiem jauninājumiem. Turp-

mākajos gados Latvijas lauku teritorijās tiks attīstīts platjoslas tīmeklis. Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs (LVRTC), izmantojot 16,19 miljonu latu Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļus, veidos optiskā tīkla saikni aptuveni ar 165 piekļuves punktiem dažādās Latvijas vietās.

Sabiedriskais radio un TV joprojām ir nozīmīgs instruments, lai radītu, uzturētu un attīstītu nacionālo kultūras telpu un informācijas vidi. NEPLP locekļi ir apmeklējuši Lietuvas un Igaunijas raidorganizācijas un konstatējuši, ka mūsu kaimiņvalstis vienota sabiedriskā radio un TV izveidē ir soli priekšā Latvijai. Igaunijas Nacionālās raidsabiedrības valdes priekšsēdis Marguss Allikmā atzīst: „Universāli žurnālisti, kas vienlaikus veido ziņas radio, TV un tīmekļa formātam, nav reāli. Bet ir iespējams savstarpēji izmantot informāciju, dažādus materiālus, intervijas un video. Šādi „miksējot” visus trīs avotus, saturs kļūst daudz bagātāks.”

Jauna sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa izveidošanas būtiskākais iemesls ir nākotnes vajadzībām nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģijas nodrošināšana Latvijas Radio un Latvijas Televīzijai, vienlaikus rūpējoties par kvalitatīvu sabiedrisko pasūtījumu. Tāpēc, veidojot Latvijā jaunu sabiedrisko plašsaziņas līdzekli, ir izvirzīts mērķis, lai tas kļūtu par vadošo plašsaziņas līdzekli, kas veicinātu daudzveidīgas informācijas pieejamību, nodrošinātu satura politisko un ekonomisko neatkarību un orientētos uz sabiedrības interesēm.

NEPLP pieaicinātie plašsaziņas līdzekļu eksperti pilnveidoja iepriekšējās NEPLP laikā izstrādāto koncepciju, izvērtēšanai piedāvājot trīs jaunā sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa modeļus.

Pirmais modelis paredz saglabāt divas atsevišķas institūcijas - Latvijas Televīziju (LTV) un Latvijas Radio(LR), bet tiktu veidota vēl trešā, sabiedriskā multimediju platforma. Izvērtējot šo modeli, NEPLP norādīja, ka tādā gadījumā nodokļu maksātājiem būtu jāfinansē trīs atsevišķu organizāciju administrācijas. LR paliktu pašreizējā ēkā, savukārt LTV pārietu uz jaunām telpām. Pēc pieejamiem aprēķiniem jauna ēka LTV vajadzībām izmaksātu 15 – 20 milj. latu, neskaitot tehnoloģiju izmaksas. Savukārt LR līdz šim nav veikusi Doma laukuma ēkas kapitālā remonta izmaksu aprēķinu.

Otrs modelis paredz veidot jaunu sabiedrisko plašsaziņas līdzekli, LR un LTV apvienojot, neierobežojot abu raidorganizāciju redakcionālo daudzveidību.

Trešais modelis piedāvā veidot apvienotu abu sabiedrisko raidorganizāciju ziņu dienestu, bet pārējo saturu iepirkt no neatkarīgajiem producentiem. Diemžēl jāšaubās, vai mazais producentu tirgus varētu nodrošināt

sabiedriskā pasūtījuma izpildi LR un LTV.

NEPLP nolēma atbalstīt turpmākai izskatīšanai un detalizētai analīzei otro modeli, kas paredz, ka administratīvo un atbalsta funkciju veikšanai abas raidorganizācijas tiek apvienotas. LR un LTV programmu zīmoli tiek saglabāti. Šo modeli iespējams iedzīvināt pakāpeniski, un tas paredz tagadējo resursu saplūšanu, veidojot vienu, modernu tehnoloģisko infrastruktūru, ieskaitot LR un LTV atrašanos kopējā ēkā. Redakcijas tiek apvienotas tiktāl, lai netiktu ierobežota saturiskā daudzveidība un tiktu veicināta radošā darbība, ieskaitot ziņu dienestus. Jaunā plašsaziņas līdzekļa koncepcijas autori uzsvē, ka sabiedriskajam radio un TV jāuzņemas atbildība par Latvijas informācijas un kultūras vides kvalitāti kopumā, kā arī par sava satura uzlabošanu un sabiedrības iesaistīšanu tā veidošanā.

Ievērojot arvien pieaugošo tendenci sabiedrībai izmantot tīmekli, lai piekļūtu interesējošam plašsaziņas līdzeklim un informācijai, jaunajam plašsaziņas līdzeklim jāpiedāvā risinājumu dažādība. Tīmeklis sevišķi nozīmīgs ir arī tāpēc, ka ievērojams skaits Latvijas iedzīvotāju ir emigrējuši uz citām valstīm un plašsaziņas līdzekļi ir būtisks veids, kā nodrošināt, lai cilvēki saglabātu izjūtu par piederību Latvijai.

Pakāpeniski tiks mainīts jaunā sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa finansējuma modelis, pārejot no reklāmas ieņēmumiem uz sabiedrības līdzmaksājumiem, neizslēdzot iespēju, ka komerciālie plašsaziņas līdzekļi piedalās sabiedrisko plašsaziņas līdzekļu finansēšanā, tiem pakāpeniski atstājot reklāmas tirgu.

Mazās valstīs sabiedriskajam plašsaziņas līdzeklim nepiecie-

šams daudz lielāks finansējums nekā lielajās. Tas izskaidrojams ar mazo tirgu, kurā darbojas gan komerciālie, gan sabiedriskie plašsaziņas līdzekļi. Tā tas ir arī Latvijā. Pašreizējā tehniskā bāze LR un LTV ir novecojusi un iepriekšējo gadu laikā nav pietiekami atjaunota. Tāds pats ir arī telpu vērtējums. Pašreizējā LTV ēka Zaķusalā ir fiziski un morāli novecojusi, turklāt tās būvniecībā izmantots azbests, kas ir atzīts par bīstamu cilvēku veselībai. Pat lieli finanču ieguldījumi nepadarīs to piemērotu mūsdienīga sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa prasībām.

LTV vadības aptuvenas izmaksas aplēses liecina, ka minimālai ēkas izmantošanas nodrošināšanai investējamā summa ir aptuveni divi miljoni latu. Ikgadējie uzturēšanas izdevumi būtu 900 000 latu apmērā, tie būs palielināmi līdz 1,1 miljonam. Lai LR ēku Doma laukumā savestu labā stāvoklī, būtu nepieciešamas vairāk nekā miljonu latu lielas investīcijas.

Lai jauno Latvijas sabiedrisko radio un televīziju nodrošinātu ar modernām telpām un tehnoloģijām, nepieciešamas būtiskas investīcijas. Pēc NEPLP pasūtījuma 2011. gadā veiktie *Ernst&Young* aprēķini rāda, ka jaunais plašsaziņas līdzeklis zem vienota jumta varētu izmaksāt 53 miljonus latu. Izmaksas tiks segtas no valsts līdzekļiem, lielākajai izdevumu daļai piesaistot ES struktūrfondu finansējumu. Jāuzsver, ka tiks izvērtēts jautājums, vai jaunajam plašsaziņas līdzeklim būvēt jaunu ēku vai arī piesaņot kādu no valsts pārvaldībā pārņemtajām, bet neizmantotajām ēkām, jo tas varētu būtiski samazināt izdevumu summu.

Jaunā plašsaziņas līdzekļa izveidošanas koncepciju NEPLP nodos Kultūras ministrijai, kas to virzīs izskatīšanai valdībā, lai jaunais sabiedriskais plašsaziņas līdzeklis kā prioritāte tiktu iekļauts Nacionālajā attīstības plānā (NAP) un varētu pretendēt arī uz Eiropas Savienības finansējumu. Pašreizējais aktivitāšu plāns izvēlētā modeļa iedzīvināšanai paredz detalizētu izpēti sākt 2012. gada otrā pusē, bet jaunā plašsaziņas līdzekļa izveidi pabeigt līdz 2018. gada decembrim.

**Nākamais BL numurs
iznāks 12. maijā!**

RADI UN DRAUGI
VIESNĪCA ★★★★★ WWW.DRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

Lasiet tīmeklī!

www.brivalatvija.lv

**Vēlaties uzzināt par tautiešiem
Lielbritānijā?**

Skatiet tīmeklī

www.latviesiem.co.uk

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Lesteras latviešu kultūras jaunumi

Lesteras latvieši 6. aprīlī varēja iepazīties ar foto mākslinieces Ineses Kalniņas personālizstādi „Vīriešu akti. Brīvās robežas”. Biju ļoti ieintrigēta, kad Inese piekrita izstādes ceļošanai uz Lesteru. Ineses Kalniņas darbi liecina par mēģinājumu klasiskā žanra robežās parādīt, cik skaisti un dažādi mēdz būt cilvēku ķermeņi, harmoniski savā vienkāršībā.

Cilvēka preparēšana mākslā notikusi jau gadsimtiem ilgi, kaila vīrieša ķermenis tēlniecībā un glezniecībā ir atveidots krietni sen, bet fotogrāfija ir samērā jauns plašsaziņas līdzeklis. Tai raksturīgā dokumentālitate, iespējams, ir kavējusi fotogrāfu pievēršanos vīriešu aktiem, tomēr pasaulē tie vairs nav reta parādība. Tas liecina par pakāpenisku uzskatu maiņu pašā sabiedrībā – šobrīd arī vīrietis var atkailināties un nokļūt fotogrāfu uzmanības centrā. Lai arī Inese fotogrāfē mākslas fotogrāfijas katēgorijā, tomēr žanru viņa ir izmantojusi tā, lai, pati aizrautīga būdama, paskatītos uz citiem no neierasta skata punkta. Un apmeklētāji ar fotogrāfijas starpniecību iepazītu Inesi un viņas variācijas par vīrieti. Tā kā ar vizuālu baudījumu vien nebija gana, devos pēc izstādes Inesi izjautāt par viņas darbiem, vīriešiem modeļiem un mākslu fotogrāfijā.

Inese Kalniņa

Kā tev radās ideja bildēt vīriešu aktus?

Kaut kas manī protestēja. Skatoties zināmu fotogrāfu darbus, redzam tikai jaunas, kailas sievietes. Ja viņi fotogrāfē kailas sievietes, kāpēc es to nevarētu darīt ar vīriešiem? Ja sievietes aktos nav atkailinātības un ekspluatācijas robežas, kāpēc ar vīriešiem vajadzētu būt citādi? Jebkurā gadījumā izstādes mērķis ir vairāk parādīt vīriešu un sievietes aktu fotogrāfiju vienlīdzību, ne atšķirību. Lai arī manā ieskatā izstādes mērķauditorija pamatā tomēr ir sievietes.

Vai atceries savu pirmo modeli?

Inese vērsās pie saviem darbiem. Nevarot izšķirties, kurš tieši bijis pirmais modelis.

Iespējams, ka pirmais modelis bija kollega Matīss Markovskis, profesionāls fotogrāfs, un pavisam nesen Latvijā, galvaspilsētā Rīgā, varēja aplūkot Matīsa sievietes aktu izstādi.

Kā tu izvēlēties modeļus savām iecerēm?

Modeļus pārsvarā izvēlos no savu draugu, paziņu loka, tie ir cilvēki, kuriem ir līdzīga dzīves un mākslas uztvere. Ir svarīgi, lai fotogrāfiju tapšanas brīdī mēs varam viens otram uzticēties. Ir daži darbi, kas tapuši modeļa savādā dzīves posmā un ataino viņa dvēseles stāvokli. Fotosesija bieži kļūst par sava veida psihoterapijas seansu, kurā uz dzīves metafizikas jautājumiem rodam atbildes.

Kāda ir vides nozīme tavā daiļradē?

Manas visvairāk iecienītās vietas patiesībā ir jebkas, kas mani spēj uzrunāt, tā ir daba, pamestas mājas un modelim pieejamas vietas. Vide ir tas, kas mūs raksturo, tas, kas mēs esam. Tie ir arī simboli, kādos es runāju ar skatītāju. Pēdējā laikā ir sanācis filozofēt par cilvēku kā dabas daļu, kurš ērtību meklējumos ir no tās atrāvies.

Vai tā nav sava veida patiesības noliegšana, noklusēšana, kad redzam fotogrāfijās kailus

ķermeņus un tomēr ne līdz galam?

Tas vairāk ir saistīts ar modeļa izvēli, taču, kā redzat, arī fotogrāfijas, kurās kailums redzams vairāk nekā citās. Es fotogrāfēju mākslas foto, un ķermeņi kalpo kādai konkrētai iecerei, kur nav sakara ar medicīniskiem pētījumiem. Ne vienmēr visam ir jābūt redzamam, cilvēka prāts redz un jūt intuitīvi.

Vai ir kāds interesants stāsts par kāda foto tapšanu?

Piemēģināšanas vērtā ir reize, kad fotogrāfēju visparastākajā kāpņu telpā Liepājas centrā. Man ļoti iepatikās šīs ēkas vitrāžas, es sapratu – būtu ideāli tur fotogrāfēt vīriešu aktu. Pēc pāris nedēļām satiku fotogrāfu, kurš piekrita šai avantūrai, un mēs ideju realizējām. Kamēr viņš tur kails gulēja, ik pa laikam kāds paklabināja pie durvīm, kāds paklabināja pirmajā stāvā, bet galu galā radās skaists un dinamisks darbs.

Kāds ir tavs galvenais dzinulis fotogrāfēt atkal un atkal?

Tas ir prieks par cilvēka daudzveidības dokumentēšanu un ieskatīšanās nezināmajā. Māksla fotogrāfijā – tā ir mana meditācija un pašrealizācija. Profesionālajā darbībā tas nozīmē apgūt jaunas iespējas, iepazīties ar personībām.

Aplūkojot izstādi, ir kaut cik

skaidrs par tevi, tavu attieksmi pret dzīvi, mākslu, bet ko tu par aktu vari teikt izstādes apmeklētājiem?

Man negribētos dalīt cilvēkus grupās, taču izstādes apmeklētāji pamatā ir mākslas un fotogrāfijas mīļotāji un tādi, kuri kādam atnākuši līdzī. Katrā ziņā es ceru, ka ikviens apmeklētājs varēs saskatīt un iegūt sev ko vērtīgu.

Vairāk informācijas:

www.kalnina.lv

Foto izstādes laikā bija iespēja baudīt ne tikai vienas mākslinieces veikumu, bet arī Anglijā dzīvojošās rotu mākslinieces Sandijas Gurinas darbus. Gan man – šīs izstādes kuratorei, gan Inesei – foto māksliniecei – šī izstāde izvērtās negaidīti daudzsoļīga. Izstādes apmeklētāju vidū Inesi atrada jauni fotogrāfēties gribētāji, kuri uz Lesteru bija mērojuši gan isākus, gan neticami garus ceļus. Un man ir jauni plāni jaunai izstādei, jo arī mani atrada divas jaunas latvietes, Lesterā dzīvojošas fotomākslas studentes. Bet visvairāk par visiem negaidīti laimīgajiem gadījumiem es ceru, ka izstādes apmeklētāji tika iedvesmoti interesēties par mūsdienu fotomākslu un baudīt ne tikai Lesteras latviešu kultūras jaunumus, bet apmeklēt izstādes Lesteras galerijās.

Līga Orlovska

LATVIEŠI VĀCIJĀ

Daugavas Vanagi Vācijā paplašina darbību un pārvēlē vadību

Daugavas Vanagu (DV) Vācijā 2012. gada delegātu sapulce š. g. martā vienotā organizācijas biedrus no deviņām nodaļām un kopām visā Vācijā. Šogad DV Vācijā delegāti pārvēlēja organizācijas vadību, lemjot, ka arī nākamajos trīs gadus organizācijas valdes priekšsēdis būs Indulis Bērziņš, valdes vicepriekšsēdis Pēteris Vīgants un valdes sekretārs Austris Grasis. Valdes locekļa statusā Bērzaines jautājumos darbu turpinās arī Mārtiņš Bērziņš un kasiere Anita Barons. Darbu DV Vācijas valdē turpina arī Juris Pērkonis, Maruta Liepa un Ieva Freinberga.

Tā kā Indulis Bērziņš līdz 2015.gadam ir ievēlēts par DV Centrālās valdes (CV) Jaunatnes nozares vadītāju, DV Vācijā viņa vietā par Vācijas delegātu DV CV ievēlēja Pēteri Vīgantu. Tas nozīmē, ka vismaz nākamajos trīs gadus DV CV no Vācijas būs divi pārstāvji.

Aizvadītā gada nogalē darbību ir uzsākušas divas jaunas DV Vācijā kopas. Bonnas kopā aktīvākā sadarbība būs ar DV Vācijā skolīņas “Kamolitis” vadītāju Zani Priedi. DV Vācijā Kultūras nozares vadītājs Austris Grasis turpinās jau iesāktu sadarbību ar Baltiešu centru “Annaberga” un tā vadītāju Andreju Urdzi,

organizējot ikgadējās Literatūras medeļas nogales, ko atbalsta arī DV Vācijā.

Savukārt Berlīnes kopas galvenais uzdevums būs veidot labu sadarbību ar Latvijas vēstniecību un latviešiem Berlīnē. Uzdevuma veikšanā palīdzēs latviešu ev. lut. Baznīcas Vācijā Berlīnes draudzes mācītājs Tālis Redmanis.

Vienlaicīgi DV Vācijā attīsta starptautisko līdzdalību un sadarbību ar Latviju, aktīvi sadarbojoties ar citām organizācijām un iesaistoties to darbībā, piemēram, ar Eiropas latviešu apvienību un DV CV. Indulis Bērziņš DV priekšnieka Juŗa Augusta uzdevumā 2011. gada septembrī pārstāvēja DV organizāciju PBLA gadskārtējā valdes sēdē Rīgā.

Papildus iepriekš minētajām DV Vācijā ir kopas un nodaļas arī Freiburgā, Virsburgā, Frankfurtē, Ettlingenā, Ķelnē un Mīnsterē. Kopumā DV Vācijā šobrīd vieno 170 biedrus, kas maksā ikgadējo biedru naudu 20 eiro apmērā vai ir samaksājuši mūžabiedra maksu 215 eiro apmērā.

DV Vācijā mērķis ir vienot un informēt tautiešus visā Vācijā, tāpēc ir uzsāktas sarunas par plašāku sadarbību arī ar citām vietējām organizācijām, kā, piemēram, ar Latviešu biedrību

DVV delegātu sapulces dalībnieki

Hamburgā, kurš vadītājs Andris Zemītis ir ilggadējs DV Vācijā organizācijas biedrs.

Freiburgas nodaļā aktīvi strādā Imants Balodis, ne tikai vadot Bērzaines bibliotēkas sakārtošanas darbus, bet arī sadarbībā ar DV CV veiksmīgi organizējot jaunatnes konkursus pasaules mērogā. Iesāktajam darbam ir nepieciešams rīkot vēl pēdējo posmu “Mēs un Gunārs Astra”. Konkursa mērķis būs sakopot un izdot dokumentāciju, kas atspoguļo Gunāra Astras un viņa līdzgaitnieku lomu Latvijas neatkarības atjaunošanā. Par konkursa dalībniekiem paredzēti

LU Vsestures un sociālo zinātņu fakultātes studenti.

Imants Balodis informē, ka Bērzaines bibliotēkā šobrīd ir 2592 eksemplāri trimdā izdotu grāmatu, kurām ir sagatavots grāmatu saraksts un par katru atrodams ieraksts kartotēkas kastītē. DV Vācijā Trimdas arhīvā ir uzglabāti DV organizācijas protokolu oriģināli, apkārt raksti un cita DV informācija kopš tās dibināšanas 1945.gada 28.decembrī.

Neredzīgo apvienība DV Vācijā ietvaros Edgara Retiga vadībā apvieno 40 biedrus. DV Vācijā financē laikraksta *Brīvā Latvija*

un DV CV *Mēnešraksta* ielasišanu, ko ar neredzīgo pastu izsūta neredzīgiem DV biedriem visā pasaulē.

DV Vācijā apzinās, ka viena no galvenām prioritātēm ir informācijas darbs un ka organizācijas ikdienas darbības pamatnepieciešamība ir saziņa ar saviem biedriem, kā arī iespēja uzrunāt visus latviešus savā zemē.

DV Vācijā atbalsta Latviesi.com ideju un ir iesaistījušies vienotās un kvalitatīvas informācijas telpas izveidošanā latviešu sabiedrībai ārpus Latvijas – gan tīmeklī, gan drukātā plašsaziņas līdzeklī tiem latviešiem, kam tīmeklis nav pieejams.

Daļa no informācijas darba ir jau uzsāktā sadarbība arī ar Elīzu Zaļumu un avīzi *Lettische Zeitung*, sadarbojoties tieši drukātās informācijas izsūtīšanā DV Vācijā biedriem un sniedzot informāciju par DV Vācijā organizācijas darbu avīzes lasītājiem visā Vācijā.

Aicinām latviešus Vācijā iestāties Daugavas Vanagos Vācijā un iesaistīties mūsu organizācijas darbībā!

Indulis Bērziņš,

Daugavas Vanagu Vācijā valdes priekšsēdis

E-pasts: indulis@latviesi.com

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Polijā

Atklājot Latvijas Republikas, Igaunijas Republikas un Polijas Republikas prezidentu sanākumi sakarā ar maijā Čikāgā gaidāmo NATO galotņu apspriedi, Polijas prezidents Bronisłavs Komorovskis Belvedēras pilī, Varšavā, rīkoja vakariņas. Prezidenti pārrunāja drošības politikas, savstarpējas sadarbības un saskaņotas rīcības nozīmīgumu kopīgo aizsardzības jautājumu risināšanā, kā arī attiecības ar trešajām valstīm, tostarp ar Krieviju, Baltkrieviju un Ukrainu.

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš uzsvēra, ka līdz ar drošības politikas jautājumiem un NATO galotņu apspriedes tematiem ne mazāk svarīgi ir apmainīties viedokļiem par Eiropas Savienības, Eiropas un visas pasaules ekonomiskajām aktualitātēm, jo situācija šobrīd ir ļoti nervoza un tuvākie pāris gadi var kļūt izšķirīgi šajā jomā. "Mums ir jādarbojas, lai situāciju līdzētu stabilizēt gan reģionā, gan kontinentā," sacīja A. Bērziņš.

Valsts prezidents Andris Bērziņš

pedalijās Lielajā talkā. Kopā ar citiem brīvprātīgajiem talkotājiem prezidents 21. aprīlī palīdzēja nostiprināt kāpu zonu Gausajā jūdzē - aptuveni sešus kilometrus garajā ceļā posmā starp Ragaciem un Klakalnciem Kurzemē.

Valsts prezidents 23. aprīlī pedalijās Latvijas Olimpiskās komitejas 90 gadu jubilejas sarīkojumā, kuŗā teica uzrunu, uzsverot LOK nozīmi olimpisko ideālu iedzīvināšanā Latvijā.

Valsts prezidents par vēlēšanu tiesībām nepavalstniekiem

Sākusies kampaņa par Latvijas nepavalstnieku tiesībām vēlēties pašvaldības. Kampaņas organizatori sūta vēstules dažādām Eiropas Savienības institūcijām, aicinot tās izdarīt spiedienu uz Latviju šajā jautājumā.

LNT raidījumā 900 sekundes Valsts prezidents Andris Bērziņš puda savu viedokli nepavalstnieku vēlēšanu tiesību jautājumā. Prezidentam nešķiet simpātiska ideja, ka nepavalstniekiem varētu būt tiesības vēlēties pašvaldības un tikt tajās ievēlētiem. Andra Bērziņa ieskatā valoda mūsu valstī tomēr ir pamatjautājums, un, ja cilvēkam nav latviešu valodas zināšanu, viņa dalība pašvaldības darbā ir apgrūtināta. Nepavalstniekiem vajag nevis cīnīties par šādām tiesībām, bet gan naturalizēties. Jāveicina naturalizācija, nevis jādomā par tiesībām nepavalstniekiem.

Lai tuvāk iepazītos ar nepavalstnieku problēmu, izprastu situāciju un domātu, ko varētu darīt, prezidents plāno tuvākajā laikā apmeklēt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi.

Piešķirti Latvijas Valsts augstākie apbalvojumi

Ordeņu kapituls 2012. gada 13. aprīlī nolēma par nopelniem Latvijas valsts labā piešķirt Triju Zvaigžņu ordeni, Atzinības krusu un Viestura ordeni sabiedrībā plaši pazīstamiem cilvēkiem.

No sirds sveicam mūsu laikraksta autoru, literatūras un teātra zinātnieku, Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķi, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta Literatūras vēstures daļas vadītāju, Dr. habil. philol. **Viktoru Hausmani** par viņam piešķirto Atzinības krusta III šķiru.

Sirsniņi sveicam mūsu izcilo draugu profesoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda doktoru ķīmijā **Eduardu Andersu (Edward Anders)**, viņam Latvijas valsts augsto apbalvojumu – Atzinības krusta IV šķiru - saņemot!

Lielā talka

Pēc Lielās talkas organizatoru aplēsēm, šogad Lielajā talkā Latvijas sakopšanā piedalījušies ap 210 000 iedzīvotāju. Viena no lielākajām talkām Rīgā notika Meža-parkā. Tādējādi pārspēts pagājušā gada talcinieku skaita rekords, kad sakopšanas darbos piedalījās 190 000 iedzīvotāju.

Talkas koordinatori sākotnēji prognozējuši, ka šogad Rīgā savāktu atkritumu apjoms varētu būt mazāks nekā iepriekšējā gadā, tomēr jau tagad ir zināms, ka galvaspilsētā savāktas 175 tonnas atkritumu. Šāds apjoms savākts arī 2011. gadā, taču šā gada kopējā savākto atkritumu masa Rīgā varētu būt lielāka. 2010. gadā Rīgā Lielās talkas laikā savāktas un izvestas 385 tonnas atkritumu.

Aptuvenie dati par savāktu atkritumu apjomu Latvijas reģionos būs zināma tuvākās nedēļas laikā.

Rīga - Parīze

Pēc NRA informācijas, Latvijas nacionālā aviosabiedrība *airBaltic* noslēgusi sadarbības līgumu ar lidsabiedrību *AirFrance*. Līguma slēgšanas ceremonijā Rīgā līdz ar *airBaltic* izpilddirektoru Martinu Gausu piedalījās Francijas vēstniece Latvijā Šantāla Puarē un *AirFrance* reģionālais pārstāvis Nouds Dousings. Saskaņā ar līgumu *airBaltic* pasažieri varēs ērti nokļūt vairāk nekā uz 150 galamērķiem visā pasaulē. *AirFrance* pasažieri no 150 punktiem varēs ērtāk sasniegt Rīgu un tālāk 60 citus punktus, uz kuŗiem ved maršruti no Rīgas. *airBaltic* maršrutu sarakstā ir arī tādas vietas, kas nav sasniedzamas vienā lidojumā no Parīzes.

Satiksmes ministrs ASV

Satiksmes ministrs Aivis Ronis bija ieradies vizītē ASV. Čikāgā viņš tikās ar lidsabiedrības *Boeing* prezidentu Džeimsu Maknērniņu.

Boeing un *Airbus* šobrīd cīnās par iespēju nodrošināt Latvijas nacionālo aviosabiedrību *Air Baltic Corporation* ar jaunām lidmašīnām. Sarunā ar satiksmes ministru Aivi Roni *Boeing* prezidents uzsvēra, ka, lai gan *Air Baltic Corporation* šobrīd pamatā izmanto tieši *Boeing* lidmašīnas, *Boeing* uzvaru šajā lidmašīnu iepirkuma konkursā nekādā ziņā neuztver par pašsaprotamu. Līdz ar to *Boeing* ir gatava aktīvi cīnīties par šī tirgus saglabāšanu ar visaptverošu piedāvājumu, kas tiks iesniegts aprīļa beigās.

Vēsturnieki dosies strādāt Krievijas arhīvos

Sācies Latvijas un Krievijas vēsturnieku komisijas darbs. Komisijas līdzpriekšsēdis Inesis Feldmanis pastāstīja, ka tuvākajā laikā uz Krieviju brauks vēsturnieki Valters Ščerbinskis un Juris Čiganovs. Plānots, ka viņi Maskavas arhīvos strādās 10 dienas un ne tikai pētīs Latvijas un PSRS attiecības politikā, ekonomikā un kultūras jomā 20. gadsimta 20.–30. gados, bet arī saskaņos dokumentu krājuma koncepciju un risinās jautājumus par turpmāko sadarbību starp Latvijas un Krievijas vēsturniekiem. Vēsturnieku kopīgā darba rezultāts būs dokumentu krājums par Latvijas Republikas un PSRS ekonomiskajām un politiskajām attiecībām un kultūras sakariem starpkaŗu periodā 1918–1939.

Kur „aizies” Okupācijas mūzejs?

Ja viss ritēs, kā plānots, Okupācijas mūzejs uz pagaidu mājokli bijušajās ASV vēstniecības telpās Raiņa bulvārī 7 varētu pārvākties šogad rudenī. Mūzejam par to jānoslēdz līgums ar “Valsts nekustamajiem īpašumiem”, tomēr turpmāku piekrišanu ir saņēmta. Pagaidu telpās Okupācijas mūzejs varētu atrasties līdz 2014. gada sākumam, kamēr ēka Strēlnieku laukumā tiks remontēta.

Nodibina diplomātiskās attiecības

Ņujorkā parakstīts kopīgs komunikē, ar kuŗu nodibinātas diplomātiskās attiecības starp Latviju un Nigēru. Kopīgo komunikē Latvijas vārdā parakstījis vēstnieks un pastāvīgais pārstāvis ANO Ņujorkā Normans Penke, savukārt Nigēras vārdā to parakstījis vēstnieks un pastāvīgais pārstāvis ANO Ņujorkā Boubakars Boreima. Abu valstu vēstnieki puda gandarījumu par diplomātisko attiecību nodibināšanu, kas veicinās valstu turpmāko divpusējo sadarbību un sadarbību starptautiskajās organizācijās.

SC grib tautas vēlētu prezidentu

Politiskās apvienības *Saskaņas centrs* (SC) Saeimas frakcija sagatavojusi grozījumus Satversmē, kuŗi nosaka, ka Valsts prezidentu ievēlē visas tautas vēlēšanās. SC aicina citu frakciju deputātus ieklausīties to savu vēlētāju viedokli, kuŗi vēlas pārmaiņas, un atbalstīt tās priekšlikumu. “Tagad ir īstais laiks diskusijas uzsākšanai, – līdz kārtējām prezidenta vēlēšanām vēl ir trīs gadi. Tāpēc Saeimai ir laiks paveikt visu nepieciešamo darbu, lai nākamā Latvijas prezidentu jau ievēlētu tauta,” uzsveŗ SC.

Zatlera reformu partija pārtapusi par Reformu partiju

Uz ZRP kopsapulci 31. martā Rīgas Kongresu namā bija ieradies 471 biedrs - par 69 biedriem mazāk, nekā nepieciešams kvorumam. Līdz ar to 31. martā ZRP kopsapulce nebija lemttiesīga un nevienu no plānotajiem lēmu-

miem nepieņēma.

Koknesē 21. aprīlī uz kopsapulci bija ieradušies daudzi ZRP biedri, tika pieņemti kopsapulces darba kārtībā plānotie lēmumi. Kvorums atkārtotajā kopsapulcē nav nepieciešams, tāpēc sapulcē šoreiz bija lemttiesīga. Zatlera reformu partijas (ZRP) kopsapulcē mainīts partijas nosaukums - tā kļuvsu par Reformu partiju.

Reformu partijas (iepriekš Zatlera reformu partija) kopsapulcē partijas valdē “aizbēdzēja” Klāva Olšteina vietā ievēlēts ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Uz Olšteina vietu valdē bija izvirzīti pieci kandidāti.

Pēc kopsapulces Reformu partijas dalībnieki pedalijās Lielajā talkā.

Muižnieka pirmās vizītes

Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs Nils Muižnieks jaunajā amatā savās pirmajās vizītēs dosies uz Portugāli, Austriju un Somiju. Muižnieks pedalijās Braitonā, Lielbritānijā, konferencē par Eiropas Cilvēktiesību tiesas nākotni, aprīļa nogalē komisārs pedalīsies Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas sesijā.

Muižnieku augstajā amatā uz sešus gadus ilgu termiņu 24. janvārī ar absolūto balsu vairākumu ievēlēja Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja. Muižnieks amatā nomainīja līdzšinējo cilvēktiesību komisāru Tomasu Hambergu no Zviedrijas.

LZA neievēl prezidentu

Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) prezidenta vēlēšanās uz šo amatu pretendēja akadēmiķi - fizikas doktors Ivars Lācis un mākslas doktors Ojārs Spārītis.

Neviens no viņiem neizdevās savākt nepieciešamo balsu skaitu. Tāpēc būs jāriko atkārtotas vēlēšanas.

Balsojumā par I. Lāci balsi atdeva 72, par O. Spārīti - 99 klātesošie. Kopumā bija izsniegti 199 balsošanas biļeteni, kas visi bija iemesti balsošanas urnā, bet no tiem par derīgiem atzīts 171 biļetens, 28 biļeteni bija nederīgi. Rudens pilnsapulcē balsojums notiks par šiem pašiem kandidātiem. Līdz tam pagarinātas līdzšinējā LZA vadītāja Juŗa Ekmaŗa pilnvaras.

Mūžībā aizgājis vēstures profesors Heinrichs Strods

Mūžībā aizgājis Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris, vēstures zinātņu doktors profesors Heinrichs Strods.

Strods ilgus gadus bija vēstures mācībspēks Latvijas Universitātē un Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda loceklis. Viņš ir vairāku Latvijas vēstures grāmatu autors, rakstījis zinātniskas publikācijas par Latvijas vēsturi. H. Strods daudzus rakstus publicēja arī ārzemju latviešu laikrakstos *Laiks* un *Brīvā Latvija*.

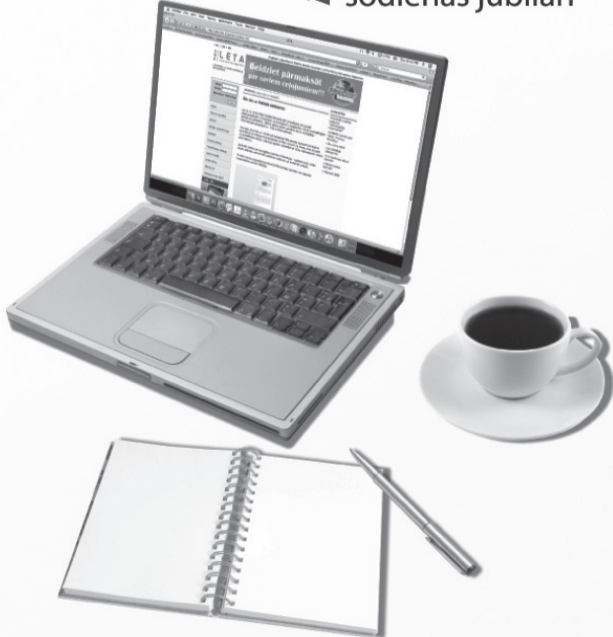
Heinrichs Strods dzimis 1925. gada 20. aprīlī Dvietē. Pazīstams vairāk nekā ar 20 dažādām Latvijas vēstures problēmām veltītām grāmatām un pāri par 800 publikācijām, turklāt, sasniedzis cienījamu vecumu, joprojām raŗīgi strādāja. Pirms diviem gadiem iznāca viņa grāmata “PSRS politiskā cenzūra Latvijā”, nesēn grāmata “Sēlija senāk un tagad”, kuŗā profesors sakopojis dokumentālus materiālus par Sēliju no laika pirms Kristus, kad tagadējā Latvijas teritorijā parādījušies pirmie iedzīvotāji, līdz mūsdienām.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc rītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Bija tāds Staļins, bija tāds Hitlers

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Soso Džugašvili, vairāk pazīstams kā Staļins, bija gruzīns. Tas viņu netraucēja 1921. gadā otganizēt īslaicīgās Gruzijas demokrātiskās republikas sagrāvi, drīz

pēc tam turpat apspiest pretpadomju sacelšanos. Lielā terora gados iznīdēt dižus gruzīnu rakstniekus un dzejniekus.

Taču viss teiktais netraucēja daudzus tūkstošus gruzīnu 1956. gadā, pēc tam kad Čruščovs 25. februārī PSKP XX kongresā bija "atmaskojis Staļina personības kultu", Gruzijas galvaspilsētā Tbilisi 4. martā pulcējies pie Staļina pieminekļa un zvērēt viņa piemiņai uzticību. Pūlis neizklīda, un naktī uz 9. martu Čruščovs lika atsūtītājiem kareivjiem šaut: 15 demonstranti tika nogalināti, 54 ievainoti.

Pagāja 66 gadi, uzauga jauna paaudze, un atjaunotās Gruzijas

brīvvalsts trešajam prezidentam Michailam Saakašvili izdevies panākt, ka "etniskais staļinisms" beidzot ir izslimots.

Staļina dzimtajā pilsētā Gori viņa milzu statuja ir novākta, un grandiozais Staļina muzejs, kur cita starpā skatāms viņa personiskais vagonis, kurā viņš brauca uz Teherānas, Jaltas un Potsdamas konferenci, tiks, kā tagad paziņots, pārveidots **Staļinisma muzejā**. Tur tiks plaši un objektīvi atspoguļoti šī tiranna asinsdarbi, kolektīvizācijas šausmas, inteliģences vajāšana, veselu tautu deportācija. Par muzeja pārveidošanu paziņots š. g. 9. aprīlī, pieminot 23. gadskārtu kopš Gorbačova sūtītās "specvienības" izrēķināšanās ar Tbilisi demonstrantiem, kad 20 cilvēku tika nogalināti.

Tai pašā dienā tika arī pieminēta 21. gadskārtā kopš atjaunotās Gruzijas republikas neatkarības pasludināšanas. Tā bija gan sēru, gan svētku diena.

Te jāatgādina, ka jau 2006. gadā pēc Saakašvili rīkojuma Tbilisi tika atklāts **Okupācijas muzejs**, kurā izveidē tika ņemta vērā līdzīgu muzeju pieredze Rīgā un Tallinā.

Staļinam bija garenas, uz leju noliekta ūsas, Hirleram šauras ūsiņas zem degungala. Citādi abi vīri bija stipri līdzīgi...

Ādolfs Hitlers 1925. gadā sarakstīja biezu grāmatu - *Mein Kampf* (Mana cīņa), kas pēc viņa nākšanas pie varas 1933. gadā kļuva par tādu kā nacisma biblii. Sākot ar 1939. gadu, katrs jaunlaulātais pāris saņēma šo grāmatu dāvanā. 1943. gadā tā Lielvācijā "bija apgrozībā" 10 miljonus eksemplāru.

Drīz pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas Leonards Inkens, kas kādu laiku bija avīzītes *Latvietis Latvijā* šefredaktors, izdeva šo Hitlera grāmatu, pārtulkotu latviešu valodā.

Savā intervijā *Lauku Avīzei*, kas publicēta 2002. gada 19. janvārī, es starp citu teicu: "Tur, kur Ādolfs

kritizē parlamentāro iekārtu, deputātu šeftes, korupciju, kandidātu pirkšanu, viņam ir taisnība. Viņš to labi novērojis, kaut pats iekārtoja firera kultu ar visām drausmām." Un tās drausmas sakņojās pirmām kārtām Hitlera grāmatas 11. nodaļā: *Volk und Rasse* (Tauta un rase). Te Hitlers spriež kā, teiksim, kādas zirgaudzētavas vaislas stacijas pārzinis, pretstatot āriešus neāriešiem, precīzāk - vāciešus žīdiem, kuŗi tiek raksturoti kā izdzimumi, kā ļaunuma iemiesojums, turklāt nav nozīmes tam, vai šie žīdi ir kristīti vai ateisti, izšķirīgais ir asinis, kas rit viņu dzīslās.

Šī 11. nodaļa kļuva par serdi, kas pakāpeniski pārvērtās žīdu jautājuma galīgā atrisinājuma (Endlösung der Judenfrage) plānā, kuŗa īstenošana maksāja dzīvību sešiem miljoniem cilvēku, tostarp pusotram miljoniem bērnu.

Un tas ir pietiekams iemesls, lai nosodītu šīs Hitlera grāmatas popularizēšanu mūsdienās. Te nu ārkārtīgi zīmīga ir Leonarda Inkina un Roberta Klimoviča atklātā vēstule Izraēlas vēstniecei: "Kas attiecas uz vēstniecē pieminēto grāmatu *Mein Kampf*. Ja ir vē-

lēšanās saprast tajā paustās domas un idejas, kuŗas noveda gan pie Vācijas uzplaukuma, gan pie vienas no lielākajām XX gadsimta traģēdijām, tā vispirms ir jāizlasa."

Tātad - Vācijas uzplaukums Klimoviča un Inkina izpratnē: jā gan, Hitlers likvidēja bezdarbu. Nu, Staļins arī likvidēja bezdarbu. Hillera organizācijas KdF kuŗi pēdējos pirmskaŗa gados vizināja vacu strādniekus. Staļina laikā Padomju Savienībā bija bezmaksas medicīniskā palīdzība. Un tad? Tas taču nemazina abu šo tirannu vainu, slicinot Eiropu asinis (sk. Timotija Snaidera lielisko monografiju *Bloodlands*).

Inkins un Klimovičs raksta, ka Hitlera idejas novedušas "gan pie vienas no lielākajām XX gadsimta traģēdijām". Atcerēsimies, ka Vladimirs Putins nosauca PSRS sabrukumu par "XX gadsimta lielāko ģeopolitisko katastrofu". Iespējams, ka kaut kur pasaulē vēl ir arī dumji ļautiņi, kas par "vienu no lielākajām XX gadsimta traģēdijām" uzskata nacistiskās Lielvācijas sakāvi 1945. gada maijā. Tas tā starp citu. Pie reizes...

Franks Gordons

LIELĀ TALKA

Tā sanācis, ka šonedēļ komentāru *Laikam* un *Brīvai Latvijai* es rakstu 21. aprīlī, kad visā Latvijā (un ne tikai) ir izsludināta tā dēvētā **Lielā talka**. Do-

ma ir ļoti vienkārša - valsts iedzīvotāji ir aicināti doties uz kādu īpašu teritoriju un to apkopt un satīrīt. **Kā tas mēdz gadīties, doma vispirms radās mūsu ziemeļu kaimiņvalstī Igaunijā. Tur pirmā talka notika 2008. gada maijā. Latvija, rakstniece un diplomātes Annas Žigures aicināta, šim paraugam sekoja tā paša gada septembrī, lai sakoptu Latviju pirms tās neatkarības pasludināšanas 90. gadadienas.** Kopš tā laika process pārcelts no rudens uz pavasari, organizētāju ieskatā piecos gados Lielajā talkā kopumā piedalījušies kāds pusmiljons cilvēku (protams, daudzi - ne tikai vienu, bet vairākas reizes). Process izpleties - jau 2008. gadā Lielo talku organizēja arī Lietuvā, Slovēnijā, Rumānijā, Portugālē un pat tādās attālās, eksotiskās valstīs kā Kostarika un Indija. Nu jau šim procesam pievienojušās kādas 100 valstis. Pirms diviem gadiem grupa alpīnistu piedalījās vides sakopšanas talkā visnotaļ neviesmīlīgā vietā - Everesta kalnā, kuŗu, tāpat kā visu pasauli, cilvēki laika gaitā bija pamatīgi piesārņojuši.

Šogad ļaudis talkā piedalījušies dažnedažādās vietās, centrālā tema šogad ir vides izglītība, kā arī „pagalmu labiekārtošana”. Cilvēki šogad aicināti ne tikai savākt atkritumus un spodrināt apkārtējo vidi, bet arī „stādīt kokus, radīt brīnišķīgas puķu dobes, darināt putnu būriņus, atjaunot žogus, soliņus, tiltiņus”. Organizētāji cenšas visus uzmundrināt: „Dzīvosim skaisti! Lai prieks tev pašam un pārējiem!” Plašākā nozīmē

talkas doma ir līdz 2018. gadam, kad Latvija svinēs savu simtgadi, „padarīt mūsu valsti par tīrāko un vislabāk sakopto vietu pasaulē kartē - dot iespēju dabai atveseļoties, attīrot to no atkritumiem, kā arī mudināt iedzīvotājus pašiem labiekārtot vidi sev apkārt un par to rūpēties”.

Tieši pie šīs pēdējās domas ir vērts apstāties. Sākšu ar grēksūdzi: Pats nekad Lielajā talkā nesmu piedalījies, jo tā vienmēr notiek sestdienā, un sestdienā man ir darba diena, kad zinu - visi mani tulkošanas klienti liks mani mierā, lai es varu nodarboties ar tiem tulkošanas darbiem, kuŗi ir sakrājušies (patlaban - pētījums par divām lielām vētrām Latvijā pagājušā gadsimta 60. un 70. gados; nodaļa Dzintras Gekas monumentālā pētījuma „Sibīrijas bērni” 2. sējumam; tūristu ceļvedis tiem, kuŗi vēlas apmeklēt Latvijas mežus; kā arī leģendārā luga „Virve”, ko rudenī cer uzvest Valmieras Drāmas teātris, - vārdu sakot, ir ko darīt). Un tomēr es, pirmkārt, šodien mazliet pakopu vidi, kas ir „man apkārt”, proti - savu dzīvokli, un, otrkārt, es pats neesmu cilvēks, kas piesārņo vidi. Sākot ar to, ka man nav automašīnas un tādējādi esmu pat ļoti „zaļš”, jo nepiesārņoju gaisu ar visu netīro, kas nāk no spēkratiem, un pat izlietotu sabiedriskā transporta līdzekļa biļeti es nekad nemetu zemē, vienmēr meklēju atkritumu tvertni (kuŗu Rīgā gan varētu būt krietni vairāk).

Taču viens, protams, nav kaŗotājs, es baidos, ka Latvijā ir pietiekami daudz cilvēku, kuŗi par apkārtējo vidi nerūpējas nemaz. Regulāri atkal dzirdams par vienu vai otru vietu valsts mežā, kur kāds ir atbraucis ar veselu furgonu, kas pilns ar atkritumiem, un to visu izgāzis, kur pagadās. Šopavasār, kad kusa sniegs, daudzviet atklājās pavisam briesmīga

aina - neskaitāmi cilvēki sniega kupenās bija atstājuši izsmēkus un citu drazu. Rīgas kanāli rēgulāri peld tukšās pudeles un citādi atkritumi. Pērn Lielās talkas laikā Rīgā vien cilvēki savāca 175 tonnas (!) atkritumu (Latvijā tonna ir 1000 kilogramu, savukārt 175 tūkstoši kilogramu Amerikā dzīvojošajiem ir 386 tūkstoši mārciņu; vārdu sakot - ļoti liels daudzums).

Cilvēku, kuŗš savu atkritumu maisiņu nevis ievieto konteinerā, bet izmet mežā, citādi kā par lopu ir grūti uzskatīt. Varbūt vēl var saprast pīpmaņus, kuŗi savus izsmēkus nomet pa roku galam, jo, kā teicu, ar atkritumu tvertnēm pie mums tā ir, kā ir, bet ar tikpat vieglu roku cilvēki zemē met arī cita veida drazu. Tas savukārt liek stipri šaubīties, vai tik tiešām izdosies līdz 2018. gadam Latviju padarīt par pašu tīrāko valsti pasaulē, jo Lielajā talkā aizvāko atkritumu apjomam nav bijusi tendence no gada uz gadu samazināties. Kas liek domāt, ka nākamajos gados cilvēki būs apzinīgāki?

Man, piemēram, jau kopš paša sākuma ir licies, ka Lielā talka sūta Latvijas sabiedrībai visnotaļ divdomīgu vēsti. No vienas puses, protams, ir jauki, ka cilvēki sakopj apkārtējo vidi, pat ja tas notiek kampaņveidīgā procesā. Taču, no otras puses, tiem cilvēkiem, kuŗi par vidi nerūpējas, Lielā talka sūta īpašu vēsti: „Piesārņo vien, draudzīn, nākamgad pavasarī kāds cits atnāks un to visu satīrīs.” Piekritu vārdiem, ko pirms pāris gadiem par Lielo talku rakstīja žurnālists Viktors Avotiņš, - proti, sakopta vide nav vide, kuŗa ir viesojušies talkotāji. Sakopta vide ir vide, kuŗa viņi vispār nav bijuši vajadzīgi. Tieši tā. Ja katrs vispirms padomātu par savas mājas, ielas un mikrorajona tīrību un kārtību, tad šāda veida kampaņa vispār nebūtu vajadzīga.

Ar atkritumu apstrādi Latvijā vispār iet kā pa celmiem. Rīgā iekšpagalmos ir konteineri, kuŗos likt grūzu maisiņus, bet šorīt, kad nesu laukā savas drizas, manas mājas konteiners jau bija pilns un maisiņus nācās likt tam blakus cerībā, ka tobrīd, kad atbrauks automašīna, taps savākti arī tie. Atkritumu bizness Latvijā ir arī politizēts, vairāki uzņēmumi, kas ar to nodarbojas, ir saistīti ar redzamiem politiķiem (protams, tas nav pārsteigums - manā dzimtajā Amerikā ilgu laiku atkritumu aizvešanas bizness bija joma, kuŗa organizēta noziedzība atmazgāja nelikumīgi iegūtos līdzekļus). Savukārt daudzviet pasaulē pamatīgi ir noorganizēts atkritumu šķirošanas process, bet Latvijā tos šķiro ļoti maz cilvēku. Nav mūsu virtuvēs atsevišķas tvertnes ne stiklam, ne papīram, nepūstošām vielām (navlielākoties mūsu virtuves tik lielas, lai trīs atsevišķas tvertnes vispār būtu iespējamās). Piedevām ir dzirdēts, ka tad, ja kāds savu drazu ir kārtīgi sašķirojis, tā tāpat visa tiek sameda vienā un tajā pašā atkritumu vešanas automašīnā, kāda tur vairs runa par šķirošanu! Tiesa, poligonos tiek izšķiroti tie atkritumi, kuŗus var pārstrādāt, lielākoties stikla pudeles. Bet universāli plaša, kur nu vēl likumā paredzēta atkritumu šķirošanas procesa kā nav, tā nav. Arī tas ir slikts rādītājs, jo atkritumu šķirošana tomēr cilvēkus māca rūpīgāk domāt par to, ko viņi met prom.

Protams, atkritumu savākšana un teritoriju spodrināšana ir tikai elements daudz plašākā jomā - vides aizsardzībā. Starp zinātniekiem valda uzskats, ka meteoroloģiskās divainības, ko esam pieredzējuši pēdējos gados (krietni spēcīgākas vētras, nenormāla temperatūra dažādos gadalaikos u. tml.) ir vismaz daļēji piedēvējamas faktam, ka cilvēce kopš industriālās revolūcijas pasaules atmosfairā, ūdeņos un uz zemes ir izgāzusi milzīgi daudz vairāk

visādu piesārņotāju vielu, nekā to iespējusi visos iepriekšējos gadsimtu tūkstošos. Padomju Savienībā vides aizsardzība bija visnotaļ nosacīts process, piemēram, PSRS militāristi Baltijas jūrā sagāza milzīgu kvantumu dažādas municijas un vairs nevajadzīgu ieroču. Baltijas jūras attīrīšana bija viens no pašiem pirmajiem projektiem, pie kuŗiem cilvēki ķērās pēc neatkarības atjaunošanas, un šis process turpinās joprojām.

Mūsu valstī ir vērts arī padomāt par tā dēvēto zaļo kustību. Latvijas *Zaļo* partija sevi ir smagi kompromitējusi, politisko „ērtību” vajadzībām apvienojoties ar Latvijas Zemnieku savienību. Nekur citur pasaulē vides sargi neveido vienu partiju ar pesticīdu lietotājiem zemniekiem, bet tāda nu ir mūsu Aizspoguļija. Ir mums aktīvistu, ir mums Pasaules dabas fonda nodaļa, ir mums arī ļoti plašas aizsargātas teritorijas. Taču ir mums arī visas iepriekš aprakstītās problēmas plūs vēl valsts slimīgā atkarība no Krievijas energoresursiem. Lai gan vajadzētu attīstīt videi draudzīgu energoresursu, mūsu valsts grasās celt atkal jaunu sašķidrinātās dabasgāzes termināli. Kaut arī dabasgāze piesārņo dabu krietni mazāk nekā nafta vai ogle, īpaši pozitīvs rādītājs tas tomēr nav. Vienā ziņā Latvija gan ir izcilniece, jo ievērojama daļa mūsu energoresursu nāk no ūdens (hidrostacijas uz Daugavas), ūdens, protams, nebūt nav piesārņojoša viela. Tāpat Latvija ir vairāk apmežota nekā vairākums Eiropas valstu, un meži, bez šaubām, ir ļoti nozīmīgs vides aizsardzības elements, kaut vai tāpēc vien, ka tie uzsūc kaitīgas gāzes.

Taču koks un upe nav cilvēki, tie nedoma par piesārņojumu vai tā trūkumu. Galvenais šajā stāstā tomēr ir un paliek cilvēks ar visiem viņa vājumiem un vājībām. Tāpēc - vislabāk būtu, ja Lielā talka ne pie mums, ne citur pasaulē vispār nebūtu vajadzīga. Bet kas to dos!

Kārlis Streips

Veselības aprūpes problēmu viducī

Ar LR veselības ministri Ingrīdu Circeni sarunājās Ligita Kovtuna

Ingrīda Circene Latvijas veselības ministres posteni ir atgriezies pēc astoņiem gadiem un, kā varam spriest pēc mūsu sarunas, ir gandarīta par iespēju turpināt savulaik iesāktos darbus. Joprojām praktizējoša mediķe (ārste ginekoloģe), lielisks veselīga dzīvesveida paraugs, kompetenta un prāgmatiska – tādu viņu pazīst Latvijas sabiedrība un amata brāļi. Protams, kā ikvienam lielās politikas un valdības pārstāvim, arī viņai jāiztur pretestība un kritika. Sabiedrības attīstības perspektīvā tas, jāteic, nemaz nav slikti. Mūsu sarunas gaitā ministre atstāj pārliecinošu pieredzējušas politiķes un praktiķes iespaidu. Mūsu sarunas lokā ir jautājumi ar praktisku un stratēģisku ievirzi. Lasītājiem ļauts spriest pašiem un, protams, komentēt un jautāt.

Runājot par ministres ieceļu īstenojumu, pirmām kārtām pieminam panākumu, kas saistās ar ārzemju latviešu sabiedrības un ārstu, īpaši LĀZAs, gadiem ilgi loloto demogrāfijas jautājumu. Un tas ir – beidzot Latvijas valsts „atradusi” naudu neauglības ārstēšanai jeb palīdzībai pāriem, kam ir problemātiski tikt pie bērniņa.

I.C. Pirms astoņiem gadiem šai amatā sāku strādāt arī ar šo jautājumu, – nu beidzot ir izdevies! Tautas pilnvērtīgai attīstībai ir vajadzīgi bērni, un nu valsts ir reāli iesaistījies demogrāfijas risināšanā. 2012. gads mūsu valstī ir izsludināts par Mātes un bērna gadu. Stājoties amatā, tika uzsākts darbs ar mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna izstrādi. Tas ietver arī grūtnieču un jaundzimušo aprūpi (jo, kā liecina statistika, zīdaiņu mirstība Latvijā ir viena no augstākajām Eiropā), kā arī neauglības ārstēšanu. Mūsu programmu augstu novērtējusi Pasaules veselības organizācija un Eiropas Savienība. Ministru prezidenta vadītā Demogrāfijas lietu padome atbalstīja mūsu izstrādāto programmu un deva rekomendācijas valdībai par papildu 1,1 miljona latu piešķiršanu mātes un bērna veselības aprūpei, nākamajos trīs gados šo summu palielinot līdz septiņiem miljoniem latu.

Kā jūs to panākat?

Ar pārliecinošiem, galvenais, – ar konkrēti formulētiem mērķiem un konkrētām naudas summām. Un ar savu „uzstādījumu” – ja valsts nevar atrast naudu šiem mērķiem, tātad to neinteresē sabiedrības attīstība un demogrāfija?! Esmu prāgmatiske, labi zinu, cik kas maksā, tāpēc varu skaidri pateikt Finanču ministrijai – ja neatbalstīs obligātās veselības apdrošināšanas ieviešanu Latvijā, tad, lūdzu, nodrošiniet 3 – 5 miljonu latu papildu nodrošinājumu valsts veselības aizsardzības budžetā.

Kā klājas ar jūsu „loloto” programmu par veselības aprūpes sasaisti ar nodokļu maksājumiem?

Neticami labi, jo vairāk tāpēc,

Ingrīda Circene: Iespēja mūsu jaunajiem medicīnas speciālistiem stažēties jeb papildināties ārzemju klīnikās ir tiešām neatverams ieguldījums mūsu valsts medicīnā. Esmu bezgala pateicīga ikvienam, kas sniedz tam atbalstu

ka sākumā bija ļoti liela pretestība. Viss notiek pēc plāna. Līdz maija vidum tiks izstrādāts veselības apdrošināšanas koncepcijas projekts. Ja valdība to atbalstīs, tiks gatavotas maiņas likumdošanā. (Runa ir par veselības aprūpes nodrošinājumu, samērojot to ar katra Latvijas iedzīvotāja nodokļu maksājumiem valsts budžetā jeb obligātajiem veselības apdrošināšanas maksājumiem, kas Rietumvalstīs ir pašsaprotami un jau vairākus gadus darbojas arī Lietuvā un Igaunijā – L.K.)

Jūsu panākumu sarakstā jāmin arī norises, kas saistās ar veselīga dzīvesveida nostiprināšanu valstī, turklāt jau kopš agras bērnības...

Jūs acīmredzot domājat skolu un pirmsskolas iestāžu bērnu ēdināšanu. Jā, jau valsts normatīvajos aktos ir iestrādāti noteikumi saistībā ar valsts samaksāto ēdināšanu – no ēdienkartes ir izslēgti nepilnvērtīgi produkti, piemēram, saldinātie dzērieni un tā sauktie bezgaļas cisiņi un desinā. Proti, šim desināim ir jāsaturs vismaz 70% gaļas! Bērniem jāsaņem pilnvērtīgas uzturvielas.

Patī, kā zināms, esat labs ve-

selīga dzīvesveida paraugs.

Brīvdienās skrienu 5 – 7 kilometrus, peldbaseinā peldu 2 kilometrus. Savā mūžā neesmu izsmēķējusi nevienu cigareti. Man gluži vienkārši nekārojas ne kūku, ne saldumu, bet ļoti garšo augļi un dārzeņi. Tā mans organisms iekārtots.

Vai jūs arī praktizējat savā speciālitātē?

Joprojām man ir ārstes prakse, gan tikai sestdienās, Aizputē. Strādāju arī par Kuldīgas slimnīcas Dzemdību nodaļas ārsti, uz pāris mēnešiem esmu bezalgas atvaļinājumā, bet, tikko būs iespējams, darbu atsāksu.

Esmu mācījusies par ārsti, un tā ir mana augstākā sūtība.

Šoruden, septembrī, notiks Pasaules latviešu ārstu kārtējais kongress. Galvenais temats – medicīnas zinātne. Kā pošaties uz šo kongresu?

Būšu pagodināta, saņemot ielūgumu. Ļoti lielas cerības saistu tieši ar medicīnas zinātnes attīstību Latvijā, jo tam ir pamats. Lai cik pieticīgs ir finansējums, medicīnas zinātne Latvijā ir ļoti augstā līmenī. Gluži tāpat kā prakse, – to apliecina atsauksmes no ārzemēm par mūsu ārstu kvalifikācijas līmeni.

Medicīnas zinātnes attīstība ir iekļauta valdības deklarācijā, un inovāciju un tehnoloģiju attīstībai ir paredzēts atbalsts. Mūsu speciālistu iespējas ir ļoti plašas tiklab medicīnas tehnoloģijās, kā arī farmācijā. Ir gandrīz sakārtoti arī patentēšanas jautājumi, kas ļaus mūsu zinātnieku darbu patentus iepirkt pašiem savā valstī.

Vai Eiropa ir atsaucīga jautājumā par medicīnas attīstību?

Jā, to gan varu apstiprināt.

Vai jūs vadītās ministrijas rīcībā ir pētījumu dati par mediķu un medicīnas zinātnieku aizplūšanu no Latvijas?

Tur nav ko pētīt! Ar to algu, ko varam nodrošināt Latvijā, gluži vienkārši neesam konkurētspējīgi.

Savulaik trimdas latviešu organizācijas, Daugavas Vanagi, privātpersonas, biedrības palīdzēja Latvijas medicīnai, ziedojot naudu, iekārtas, aprīkojumu. Līdz izrādījās, ka tehnika stāv neizmantojama, jo... trūkst speciālistu un zināšanu, lai ar to strādātu. Toties Bertrama un Kristapa Zariņu fonds ik gadu piešķir stipendijas jauniem, daudzsoļoziem Latvijas ārstiem, lai tie varētu papildināties pasaules klīnikās. Pēdējos gados – ar noteikumu, ka viņi atgriezīsies Latvijā un savas zināšanas izmantos Latvijā.

Ideāli! Neko labāku es nevaru izdomāt! Jā, Latvijas mediķiem ir vajadzīgas zināšanas, pieredze, kas gūta pasaulē. Pati, būdama galvenā ārste, devos smelties pieredzi uz Dāniju, Zviedriju, Šveici, lai saprastu, kas no viņiem pārņemams Latvijas medicīnā. Iespēja mūsu jaunajiem medicīnas speciālistiem stažēties jeb papildināties ārzemju klīnikās ir tiešām neatverams ieguldījums mūsu valsts medicīnā. Esmu bezgala pateicīga ikvienam, kas sniedz tam atbalstu.

Tuvojas vasara, kad Rīga būs viesu pilna, šurp brauks arī mūsu tautieši, mūsu lasītāji. Ar ko viņi var rēķināties, ja gadās kāda ķibe ar veselību?

Neatliekamā medicīniskā palī-

dzība Latvijas valstī tiek sniegta ikvienam. Ja dzīvībai draud briesmas, palīdzību saņemsit bez maksas. Ja, piemēram, uzliesmo kāda hroniska kaite un jāliekas slimnīcā, vēlams, lai līdzī būtu veselības apdrošināšanas karte. Veselības apdrošināšanas kartes darbojas arī mūsu valstī.

Vēl gribu atgādināt, ka **Latvijā sekmīgi darbojas konsultatīvais tālrunis 66016001, pa kuŗu var saņemt ģimenes ārsta konsultāciju, kā rīkoties, ja kaut kas nav kārtībā ar jūsu veselību.** Ne vienmēr uzreiz jāsauc ātrā palīdzība.

Aizvadītajā gadā valstī norisinājās akcija „Tevis ir švaki? Varbūt nav tik traki!”. Tās gaitā cilvēki iepazīna iespēju piezvanīt ārstam un saņemt konsultāciju. Rezultātā saruka ātrās palīdzības izsaukumu skaits. Un, pārvērsts naudas izteiksmē, ietaupījums ir nozīmīgs: viena „ātrās palīdzības” izsaukuma izmaksas ir 30 – 35 lati. Valsts nauda tikusi optimizēta, arī veicot medicīnas iestāžu reformas. Lielākā no tām – Latvijas Infektoloģijas centra pievienošana Rīgas Austrumu klīniskajai universitātes slimnīcai (RAKUS). (Infektoloģijas kliniku RAKUS joprojām vada Dr. Baiba Rozentāle, un tajā strādā gandrīz visi tās darbinieki, un pacientu aprūpes kvalitāte ir uzlabojusies, vienlaikus samazinot Centra uzturēšanas līdzekļus.)

Vai arī jums Veselības ministrijā, līdzīgi kā kolēģam izglītības ministram Robertam Kīlim, bija jāveic reformas pašā ministrijā?

Es atnācu ar savu komandu, četrām speciālistēm (jā, sanāk tā, ka visas ir dāmas!), savas nozares speciālistēm, tāpēc man ir cilvēki, uz kuŗiem varu paļauties.

Vēlreiz no sirds aicinu kolēģus no visas pasaules uz Latviju septembrī, uz ārstu kongresu. Mūsu tikšanās, zināšanu un pieredzes apmaiņa būs gan labs ieguldījums mūsu valsts veselības aprūpē, gan vienos mūs – amata brāļus visā pasaulē, stiprinās mūsu kopīgo spēku un pašapziņu.

Tiksimies 3x3 Īrijā

Īrijas Latviešu biedrība sadarbībā ar Latvijas 3x3 padomi, Pasaules brīvo latviešu apvienību un Latvijas vēstniecību Īrijā rīko savu pirmo 3x3 ģimeņu saietu Dublinas pievārtē, kalnu atpūtas bazē Larch Hills šā gada pirmsjāņu nedēļā no 17. līdz 24.jūnijam.

Mēs ļoti ceram, ka 3x3 ideja, tāpat kā daudzviet pasaulē, iedzīvosies un dos savu latviskā saglabāšanas piensumu, kļūstot par tradīciju un neatņemamu latviešu dzīves daļu arī šeit dzīvojošiem tautiešiem. Un mums ir svarīgi, lai īpaši pirmais saiets būtu nevainojami sarīkots un kupli apmeklēts. Mēs aicinām piedalīties Īrijas 3x3 nometnē ikvienu, kam rūp

latviskā dzīve, sabiedrība, valoda un tradīcijas. Uz mūsu saietu ir atsaukušies lieliski ieviržu vadītāji, starp kuŗiem būs arī 3x3 idejas autore Līga Ruperte (ASV), baltu filologs Austris Grasis (Latvija), alus mācības ievirzes vadītājs Viesturs Zariņš (Kanada) un daudzi citi 3x3 entuziasti un atbalstītāji, arī Latvijas vēstnieks Īrijā Kārlis Pēteris Elferts.

Lūdzam apmeklēt mūsu tīmekļa mājaslapu www.3x3.ie un mudināt sabiedrību atbalstīt mūsu centienus.

Ikvienš šajā Līgo nedēļā būs laipni gaidīts Īrijā, un jūs varēsiet pārliecināties, ka mēs protam uzņemt ciemiņus, vēlamies stiprināt un cieši jo cieši turēt latviešu saikni ar savu tēvzemi.

Arī mūsu laika atspulgs

Valdis Rūmnieks, Andrejs Migla, *Viestura zobens, romāns, apgāds „Zvaigzne ABC”, 416 lpp.*

Viestura zobenu ielogo skumja simetrija. Pirmajā nodaļā lasām, ka cīņā ar zemaišiem kritīs Tērvetes valdnieka pēdējais tobrīd vēl dzīvais dēls Alnis, kam saprotamā kārtā Viesturs bija iecerējis reiz atdot vadoņa godu un pienākumus. Tagad Viestura pēcteča loma jāuzņemas Viestura māsasdēlam Narim, un viņš tai attiecīgi tiek gatavots. Taču tuvu romāna beigām kaujā par Mežotnes pils atbrīvošanu no vācu ietekmes krit arī Naris. Bet darba izskaņai jābūt pozitīvai: „Ko Naris būtu gribējis? Tik ne – vecu, sāpēs sagrauztu Viesturu, kuŗš vaimanā! Nē! Viesturs cīnīsies! Par spīti visiem!” (402. lpp.)

Starp abām nāvēm daudz 13. gadsimtā tagadējās Latvijas teritorijā dzīvojošo maztautu dzīvības un rosmes. Fokusa tērvētieši, perifērijā kaimiņnovadnieki turpat Zemgalē, zemaiši, kuŗi un Rīgā varu jau nostiprinājušie vāci. Valdis Rūmnieks un Andrejs Migla ir vēsturiskā romāna žanrā jau labi iestrādājušie autori un

ieglezno laikmetu ar krāšņu krāsu paleti. Līdaku ķeršana (37. – 41.), izēšanās Viestura pils lielajā goda istabā (50.), jauniešu pelde Svētavotā (102. – 104.), meža bedrē iekritušu vilku izvilksana un iznīcināšana (124. – 128.), ainas Mežotnes tirgū (133. – 140.), rakšanās ārā no ieputinājuma biežā sniegā (271. – 278.) un Viestura atkārtotā tikšanās ar Zintnieku, lai smeltas garīgo spēku, ir dažas no grāmatas spilgtākajām vietām.

Senlaicīgu vārdu un izteicienu ietilpināšana vēsturiskā romānā ir visnotaļ apsveicama, ja tā ir kaut cik ierobežota. Kāda senārda lietojums vienu vai pāris reizes bagātina laikmeta gaisotni, bet biežāka tā lietošana liek domāt, ka autori būs vārdā iemilējušies. Zinām jau, ka mūsu senči laiku lēsa nevis pēc gadiem, bet pēc vasarām, tomēr, ja pārāk bieži jālasa, ka šis vai tas ir noticis vai notiks pirms vai pēc tik un tik vasarām, tas kļūst apnicīgi. Daži tādi bieži lietoti vārdi grāmatā ir „līdeka” (it kā līdaka senāka forma), īpašības vārds „dengts” un atklātās Baltijas jūras nosaukums „Dižā jūra”, kuŗas pretstats būs bijis par mazāku jūru uzskatītais Rīgas jūras līcis.

Romāna virsraksts **Viestura zobens** vārdu un zilbju skaita, kā arī vārdu šķiru, to secības un locījumu ziņā stipri atgādina pirms 80 gadiem parādījušos Aleksandra Grīna vēsturisko romānu **Nameja gredzens**. Abos tā pati Zemgale, tikai cits valdnieks. **Gredzena** autoram darbība risinājās 13. gs. beigās, bet **Zobena** autori izvēlējušies tā paša gadsimta sākumu. **Latviešu literatūras vēstures** 2. sējumā (1999. g.) rakstīts, ka **Nameja gredzenā** savijas „dēkai-

nība, zobenu šķinda un latviešu tautas vēstures smagā, traģiskā likteņgaita. Aiz briesmām un asiņu paliem, varonības un mokām kā teiksmaina vadzvaigzne vēstures tumsā tālā nākamībā mirgo tautas brīvības rītausma.” Šķiet, ka 1932. gads, kad kaut cik pārvarēta jau bija pasaules finanču krīze, Latvijā būs bijis patriotisku jūtu uzplūda laiks. Kulmināciju šis patriotisma vilnis, protams, pieredzēja dažus gadus vēlāk Kārļa Ulmaņa laikā, bet Grīna **Nameja gredzens**, ne mazāk kā ap to pašu laiku sarakstītais **Dvēseļu putenis** bija ceļa gatavotājs šai kulminācijai.

Rodas jautājums: vai **Viestura zobens** ir tāds pats sava sarakstīšanas laika atspulgs, kāds bija tā vārda brālis **Nameja gredzens**? Jāatbild ar skaidru „jā”.

Zobenā ir mazāk ideālizācijas, mazāk pārdabiskā un mistiskā izjūtas nekā **Gredzenā**, bet tā visa ir mazāk arī latviešu sabiedrībā un pasaulē nekā pag. gs. 30. gados. Netrūkst ne Zintnieka, ne Svētavota, ne Pērkonas, Laimas un Dēklas ietekmes iezīmēšanas kā uz valdnieka Viestura, tā vispār uz 13. gs. cilvēka pasaules skatījumu, bet tiem nav dominējošas lomas salīdzinājumā ar nepieciešamību reaģēt gluži praktiski uz ienaidnieku, dabasspēku un nelaimes gadījumu izraisītiem izaičinājumiem.

Viesturs ir notēlots kā pozitīvais tips, kuŗu lasītājam aprīnot un ar kuŗu identificēties. Reizē viņš rādīts kā paraugs mūsdienu egoīstam, hēdonīstam, pašlabuma meklētājam, jo viņš nemeklē nekādus personiskus guvumus, viņam rūp tikai Tērvetes un Zemgales drošība un uzplaukums. Lūk, pāris teikumu no Viestura

uzrunas savai tautai Lielajā dienā:

Esmu teicis un teikšu: mūsu vīri un sievas, puīši un meitas, mazi bērni, stiegraini veči un aizlaiku sirmmāmiņas, – jūs visi esat mūsu īstais sudrabs, mūsu vienīgais zelts! Un esmu pārliecināts: pēc simtu simtiem gadu, kad mūsu kauli jau būs pārvērtušies putekļos, citi cilvēki nāks un teiks: šeit bija, ir un būs dižā Tērvete! (312.)

Varbūt mūsdienu gaumei te par daudz patosa? Bet bija arī cilvēki, kas t.s. lieso gadu sākumā ķiķinājās par tā laika ministru prezidenta Ivara Godmaņa Jaungada uzrunu, kad tautas saliedētības un grūtību pārvarēšanas nolūkā Godmanis aicināja cilvēkus saspieties ciešāk un dot cits citam siltumu, gluži kā to dara pingvīni.

Mūsu historiografijā ir tradīcija labos latviešu senču dievestību pielūdzējus nostatīt pretī ļaunajiem krustnešiem, kuŗu mērķis ir tikai apspiest un izmantot. Grīna laikos patiesi bija pastipra plaīsa Latvijā ne vien starp kristiešiem un dievūtiem, bet arī starp atsevišķām kristiešu konfesijām. Tagad, Rūmnieka un Miglas laikā, šie disputi atstāti tālā pagātnē. **Zobenā** nav iezīmēta asa cīņa starp ticībām vai ideoloģijām; kauja romāna izskaņā ir drīzāk kauja starp savējiem un svešiniekiem.

Par dažu tērvētiešu iapazistīnātāju ar kristīgo ticību izvēršas latviešu izcelsmes puisis Matias (agrāk Mārtiņš), kas ar diviem vāciešiem ierodas Tērvetē no Rīgas uz sarunām par tērvētiešu eventuālu pāriešanu kristietībā. Šo Matiasu Viesturs pirms četrpadsmit gadiem nodevis vāciešiem par ķilnieku, slēdzot ar vāciešiem miera savienību, jo tobrīd par ļaunāko ienaidnieku Viesturs uzskatījis zemaišus. Abi vācieši atgriežas Rīgā, bet Matiasu viņi uz laiku atstāj viņa dzimtajā Tērvetē.

Matias, izrādās, ir maigas dabas cilvēks, ko kristīgā pasaule sevi iekļāvusi totāli. Daudz laika viņš

pavada lūgšanās un savas ticības apliecināšanā, un sarunu biedru neforsētā, bet arī neefektīvā pārliecināšanā. Viņš bijis arī Italijā, piedalījies pat svētceļojumā ar Asizes Francisku. Aizkustīna Matiasa atkalredzēšanās aizsnigušā dienā ar savu bērniības gadu māju, kur viņš atrod toreiz darinātu stabilitāti un putniņu. „Jānis un Naris iesāka atpakaļceļu, tad apstājās pēc kādiem desmit soļiem un atskatījās. Matias nebija izkusējies no vietas, viņš stāvēja un lūkojās uz savu māju. Atkal sāka snigt, pārklājot tikko iemītās pēdas ar baltu, pūkainu kārtu.” (251.)

Ja vien viņi vēl latviski lasītu, daudzi Otrā pasaules kara bēgļi, kas 1944. gadā nonāca Vāczemē un vēlāk vēl citur, Matiasā saskatītu paši sevi. Kopš bērniības nemācījušies ārzemju latviešu skolīnās, neizveidojuši saites ar latviešu sabiedrību, bet labi apguvuši citu tautu valodas un mentalitāti, viņi, viesodamies Latvijā, atskārst, ka viņus ar Latvijas latviešiem maz kas vēl saista un ka viņiem Latvijā būtu tikpat grūti integrēties, cik Matiasam Tērvetē. Vai globalizācija tagad neapdraud visu latviešu koptautu, gluži kā vāci 13. gadsimtā apdraudēja mūsu senču maztautas? Rūmnieka un Miglas romānam par 13. gadsimtu nenoliedzami pienākas vieta mūsu 21. gadsimta grāmatu plauktos un mūsu domāšanā.

Īsu, bet vērtīgu pēcvārdu grāmatai uzrakstījis mag. hist. Raitis Simsons. Prieks redzēt, ka auglīgā zemē beidzot kritīs prof. Edgara Dunsdorfa labi pamatotais ierosinājums nerunāt vairs par senajām baltu ciltīm, bet cilšu vietā lietot vārdu maztautas.

Romāns iedalīts 73 īsās nodaļās un ieteicams arī par Latvijas vēstures mācības palīgglīdzekli jauniem cilvēkiem kā Latvijā, tā ārzemēs. To lasīt nav grūti, un tas labi rosina iztēli.

Eduards Silkalns

VIEDOKLIS

Vēl par mūsu leģionu, bet ne tikai

Par mūsu leģionu laikam arvien nāksies runāt un skaidrot ne tikai mūsu draugiem un nedraugiem, bet arī mūsu pašu skaidrībai, jo laikos, kad tas viss notika, mēs tikām turēti nezināšanā par notiekošo un kopš tā laika esam dzīvojuši ar maldū skaidrojumiem no mūsu naidnieku un nelabvēļu puses, kuŗiem ir izdevīgi mūs parādīt kā nacistus, fašistus, kara noziedzniekus vai vismaz kollaborantus. Kam kādreiz arī paši esam piebalsojuši, „vainīgos” meklēdami.

Ir vairāk nekā nepieciešams tāpēc, lai mēs tiešām paši saprastu savu pagātņi, jo nākamās paaudzes tagad jau tai nevar vairs izsekot, un ir skumji lasīt tādu mūsu vēsturnieka konstatējumu, ka viss ir kārtībā ar leģionu, bet šaubīgāk ir ar policijas bataljoniem. Jo fakts ir tāds, ka Lielvācijā un tās iekarotajos apgabalos drīkstēja būt tikai vācu policija.

Vāciešiem okupējot Latviju, mūsu policisti varēja būt tikai *Hilfspolizei*, ko ļoti drīz pārkrustīja par *Schutzmannschaft*. Latvieši negribēja būt šucmaņi, viņi bija kaŗavīri un latviski sauca savus bataljonus par Kārtības dienestu.

Frontes aizmugurē viņi neveica policijas funkcijas. Tām bija vācu Drošības policija un žandarmērija. Mums bija jāapkaŗo padomju partizāni, kas diezgan brīvi rīkojās vācu frontes aizmugurē. Tos vācieši sauca par bandītiem, tātad „ārpus likuma”, bet latvieši zināja, ka tās ir rēģularas, labi organizētas sarkanarmijas vienības un rēģulārs kaŗaspēks.

Latvieši tika sūtīti pret tiem kaŗot un arī līdz frontei Latvijas armijas uniformās ar visām mūsu zīmotnēm, ko vēlāk nomainīja pret vācu policijas tērpiem, bet bez policijas nozīmēm, ar Latvijas armijas dienesta nozīmēm un mūsu saulīti pie cepures.

Šajā laikā vienīgā latviešu vienība, jau kopš 1941./1942. gada vācu SS uniformās tērpta, bija mums labi zināmā, „sevišķiem uzdevumiem” paredzētā Arāja vienība, kam nebija nekā kopīga ne ar mūsu Kārtības dienestu, ne ar mūsu leģionu, ja arī kādus no tiem vācieši varēja vēlāk pārceļt mūsu vienībās. Tās bija SD (Drošības dienesta) vienības SS uniformās, bet bez SS rūnām uz apkakles, un tām nebija nekādu sakaru ar *Waffen SS* kaŗaspēku.

Ieroču SS no amatieriskiem sākumiem kaŗa gaitā bija vienības vācu armijā, kas jau izpelniņūšās kaujas slavu kā visvaronīgākās un spējīgākās, un to zināja arī latvieši un bija lepni, ka varēja tikt pie tām pieskaitīti. Par otru bēdīgo slavu, kas tām gāja līdz, mēs nezinājām neko. Bet mēs nekad nevarējām kļūt *Waffen-SS* grenadierī, bijām *Waffen* grenadierī *der SS*, ieroču grenadierī SS ietvaros. Šo atšķirību vācieši nekad nesajauca. Nevāci drīkstēja dienēt SS ietvaros, bet nevarēja būt pierīgi pie SS.

To galu galā saprata arī Rietumu sabiedrotie, kad mūsu leģionāri nonāca viņu gūstā. Bet līdz Latviešu leģionam mēs tikām tikai 1943. gadā, kad Hitlera ātrā uzvara bija pie Maskavas un Staļingradas izkūpējusi, viņa armijas noasiņojušas prasījās daudz svaiņu asiņu, un beidzot Himleram izdevās Hitleru pārliecināt, lai dod pavēli izveidot latviešu brīvprātīgo SS leģionu.

Mums tas nozīmēja, ka mūsu bataljonus, kas jau cīnījās pie Ļeņingradas, pārformēja divu pulku brigādē un nosūtīja uz Volchovu jaunās SS uniformās. Ofiāli SS

rūnas pie apkakles bija aizliegtas, bet praksē tas netika ievērots, un mūsu divīzijas tikai daļēji tika apgādātas ar saulīti 15. divīzijai un ugunskrustu 19. divīzijai. Tas nozīmēja arī, ka galu galā visi cīņai spējīgie tiks „brīvprātīgi” mobilizēti.

Taču tikai līdz ar leģionu tikām pie policijas bataljoniem, kad 1943. gada 24. maijā pavēlē Himlers bija „apbalvojis latviešu kārtības sargu bataljonus ar nosaukumu – Latviešu policijas bataljoni”. Mūsu „šucmaņi” tikai ar šo datumu kļuva ofiāli „policisti”, bet, protams, palika tādas pašas kaujas vienības, kaut nu jau istā vācu policijas uniformā. Himlers vienmēr ir apgalvojis, ka Latviešu leģions principā aptveŗ visas mūsu policijas vienības, kā arī abas Ieroču grenadieru divīzijas SS ietvaros (tāds ir viņu ofiālais vāciskais nosaukums). Patiesībā tāpat būtu jādara arī mums.

Šo kaŗu Hitlerš bija gribējis izcīnīt ar tīriem vācu spēkiem, bez jebkādas vietējo līdzdalības, jo viņš jau bija gājis nevis tos atbrīvot, bet iznīdēt, lai viņi Austrumi kļūtu Vācijas dzīves telpa, kuŗā citas tautas nebija paredzētas, tikai darbaspēks. Mēs laikam varam pieņemt, ka ap to pašu laiku Staļins ar tādām pašām domām skatījies

uz mūsu zemi un uz toreizējo Rietumeiropu. Tikai tam viņš vēl nebija gatavs, būdams piesardzīgāks un pacietīgāks nekā Hitlerš. Un viņiem abiem jau tad bija neierobežota vara rīkoties pēc savas gribas. Kādi līgumi, kādas garantijas varēja mūs glābt no nenovēršamā?

Viss, ko varējām, bija cīnīties līdz. Un abās pusēs. Mūsu rūpēs par leģionu esam aizmirsuši, ka otras divas latviešu divīzijas cīnījās pretējā pusē. Un varonīgi aizstāvējās Maskavas priekšā tajā - 1941. gada ziemā, kas apturēja Hitleru.

Varam būt diezgan droši, ka, Hitleram gūstot uzvaru tajā kritiskā ziemā, viņš Latviju būtu varējis iztīrīt no latviešiem jau pāris gados. Padomju Latvijā tomēr pārdzīvojam vēl piecdesmit gadus.

Mans tēvabrālis krita viens no pirmajiem pie Volchovas. Manas māscas vīrs pārdzīvoja bargo ziemu Maskavas priekšā, bet simtiem latviešu strēlnieku tur ir palikuši mums nezināmos brāļu kapos. Padomāsīm kādreiz arī par to. Abi viņi cīnījās tikai par Latviju, par to, lai mēs varētu arī turpmāk pārdzīvot. Atcerēsimies arī to.

Dr. Dzintars Svenne

Gundega Saulīte

DIVI VAKARI TEĀTRĀ ZĀLĒ

Kad sastopas divas vientulības...

Jaunajā Rīgas teātrī jau kopš teātra sezonas sākuma izrāda kanadiešu drāmatika Morisa Parniča lugu „Vigīlija (Sapnis par nomodu)”. Zālē, kas atrodas Pārdaugavā, Talsu ielā 1, un jo cieši piekļaujas E.Smilģa Teātra mūzeja ēkai, parasti norisinās iestudējumi, kas neprasa sarežģītu skatuves tehniku, jo telpas ir pielāgotas izrādēm ar vienkāršu skatuves iekārtu un pārsimt skatītāju vietām. „Vigīlija” ir tieši tāda – ārēji nepretencioza izrāde ar diviem aktieriem un gauži vienkāršu skatuves ietēri. Šauru, patumšu istabu ar nelielu lodziņu, dēļu grīdu un dažām pieticīgām mēbelēm iekārtojusi māksliniece Ieva Jurjāne. Režisora Ģirta Ēča vadībā divu cilvēku attiecības izspēlē Ģirts Krūmiņš un Lidija Pupure, kas uzaiicināta no Dailes teātra.

krustmāte. Kempa krustmāte mitusi ielas pretējā pusē; sēdēdama pie loga un gaidīdama apciemojumu, viņa klusi un nemanāmi nomirusi gaidās un vientulībā.

Šai brīdī, iespējams, skatītāju visskaudrāk uzrunā autora iecerētās „melnās komēdijas” paradokss – notiesājot vienu cilvēku uz bezcerīgu vientulību, piedzīvojam patiesu tuvību ar otru. Abi lomu atveidotāji niansētā partnerībā atklāj smalku attiecību stīgojumu, kuŗā izspēlē gan tiešos notikumus, gan filozofisko zemtekstu un visa darba humāno ideju, kas vēsti par mūžīgo mairu, par savstarpēju mijiedarbi, sapratni un atdzimšanu. Atdzimšanu simbolizē Kempa koncentrēti mērķtiecīgā darbošanās, pēc Greisas nāves puķupodā, kur melnzeme sajaukta ar aizgājējas pelniem, iestādot amarilli, – ar cerību uz jaunu ziedēšanu.

ras un literatūras pētnieki – Jozefs Šveiks Latvijā ir daudz populārāks nekā savā dzimtenē, kur tas tiek uztverts tikai kā viena konkrēta prozas darba tēls. Mūsu zemē savukārt naivais, sirdī skaidrais „mazais cilvēks”, ar kuŗa muti runā tautas vitalitāte un neapgāžama skaidra saprāta diktēta loģika, ir iecienīts varonis gan ar saviem jokainajiem piedzīvojumiem, gan ar asprātību. Visbiežāk viņu uztveram kā savdabīgu un dziļdomīgu tautas filozofu.

Jozefa Šveika piedzīvojumi uz latviešu teātru skatuvēm iedzīvināti vairākas reizes, jaunajām gaitām Valmieras teātrī Varis Brasla izvēlējis epizodus, kas atklāj galvenā varoņa ceļu līdz brīdim, kad viņš dodas uz fronti. Ceļā satīcis savu draugu Vodičku, Šveiks norunā sešos vakarā pēc kuŗa satīkies iecienītajā Prāgas krodziņā „Pie kausa”.

Lidija Pupure un Ģirts Krūmiņš izrādē „Vigīlija (Sapnis par nomodu)”

...Pie vientuļas sirmgalves ierodas pavecāks vīrietis, domādams, ka ieradies apciemot savu sen neredzēto krustmāti, kas šai saulē vada savas pēdējās dienas. Viņš – Kempa – ir vientuļnieks, ne pārāk veiksmīgs banks ierēdnis, ko vajā rūgtas atmiņas par vecāku ģimeni un paša bērnību. Viņa – Greisa – tik tiešām ir dzīves nogurdināta un nepavisam ne vesela. Runā galvenokārt vīrietis. Par savu pienākumu pret sirmo kundzi, lietišķi interesējoties par viņas pēdējām vēlmēm, par savu attieksmi pret tuvāko un tālāko apkārtni, par netīkamajām bērnu dienu atmiņām, par neveiksmēm darbā un attiecībās ar citiem cilvēkiem. Sieviete klausās, reaģē klausējot. Viņa pamazām atplaukst – ne tik daudz no aprūpes, ko saņem no svešnieka, cik no otra cilvēka klātienē, uzmanības, no dialoga bez vārdiem, no savstarpējās saskarsmes, kaut tā nemaz nav idilliska. Abi piedzīvo kopīgus Ziemsvētkus un atskārsmi, ka ir viens otram vajadzīgi. Šī atziņa gan atnāk tad, kad skatītājam un lugas varonim Kempam atklājas satriecoša patiesība – Greisa nemaz nav viņa

Izrāde „Vigīlija (Sapnis par nomodu)” saista ar smalku attiecību atklāsmi un ar gaišu, filozofisku piepildījumu. Šī aktier spēle ir pelnījusi visaugstāko novērtējumu. Divu dažādu paaudžu un pat dažādu aktieru pārstāvji – Lidija Pupure un Ģirts Krūmiņš – sniedz izcilas meistarības paraugstundus.

Šveika izdzīvošanas variants

Valmieras teātrī uz lielās skatuves savas gaitas atkal sācis krietnais kareivis Šveiks – populārā čehu rakstnieka Jaroslava Hašeka romāna varonis. Izrādi iecerējis, prozas vielu dramaturģis un iestudējis režisors Varis Brasla, „Šveikam” piešķirot apakšvirsrakstu „Paraugš izdzīvošanai traķos laikos”.

Čehu rakstnieka darbs Latvijā jau kopš divdesmitā gadsimta divdesmitajiem gadiem ir bijis ļoti populārs. Laikam taču ir kāda neredzama stīga, kas necilā Prāgas pilsētas iedzīvotāja gaitas padara īpaši labi uztveramas tieši latviešu lasītājiem un teātra apmeklētājiem. Vairākkārt to apgalvojuši arī čehu kultū-

Izrāde, kuŗas radišanā savu ārtavu pievienojis arī komponists Emīls Zilberts, dziesmu tekstu autors Jānis Peters, scēnogrāfs Kristaps Skulte, gaismu mākslinieks Igors Kapustins, kostīmu māksliniece Ieva Kundziņa, choreogrāfs Alberts Kivlenieks, parūku meistare Ilze Muraška un kupls aktieru ansamblis, atdzīvina populārā romāna lappuses, varoņu ārējā veidolā atgādinot grāmatas ilustratora Jozefa Ladas priekšstatus. Uz lielās skatuves scēnogrāfs uzbūvējis tiltu, arku, kāpņu un laukumu konstrukciju, kas griežas par visiem 360 grādiem, izveidojot dažādus spēles laukumus. Šī uzbūve tiek izteiksmīgi izgaismota, un zeltainā gaisma, kas piepilda spēles laukumu, sniedz nojausmu gan par kuŗalauka tuvumu, gan par Šveika dzimtas pilsētas zeltainajiem torņiem.

Vaŗa Braslas iestudējums ir par mazu tautu lielā kuŗā. Izrāde sākas ar bausu grāvienu – ir nogalināts erchercogs Ferdinands, un šis notikums, kā zināms, vēsti Pasaules kuŗa tuvošanos. Kaut lielā politika tiek veidota kaut kur neredzamos augstumos, mūsu acu priekšā norisinās mazā –

Tālvāldis Lasmanis Jozefa Šveika lomā

varenās Austroungārijas impērijas provinces pilsētas dzīvokļos, krodziņos, uz ielām. „Kad ķeizaram iet grūti, katram kroplim ir jābūt savā vietā,” – šis nemirstīgais suņu tirgotāja Šveika teiciens arī viņu pašu ar visu reumatismu ierauj kuŗa gaitās. Te nevienam nejautā, par ko viņš grib iet kaujā, visu izšķiŗ augstākas varas pavēles, rikojumi, kaprises. Kamēr varonis izceļojas pa ārstu komisijām, cietumu, kamēr tiek norīkots par kalpotāju pie feldkurāta Kaca, tiek paspēlēts kuŗu partijā un nokļūst visrleitnanta Lukaša kalpībā, tauta dzīvo neziņā par rītdienu, dzesē slāpes, tukšojot alus kausus. Kuŗalauka tuvums dzīvei uzlicis savu zīmogu. Skaitliski mazā tauta, kas negribot ierauta lielās impērijas konfliktos, dzīvo pēc saviem noteikumiem, un tās morālā klimata uzturēšanā tieši Jozefa Šveika optimismam, vitalitātei un dzelžaini vienkāršajai loģikai ir vislielākie nopelni.

Šveika lomā Tālvāldis Lasmanis iemiesojies ar artistisku azartu, ļaujoties varoņa iekšējai harmonijai un gaišumam. Izrādes titulvaronis ik soli izstāro labestību, cilvēkmīlestību un krietnumu, lai kādos piedzīvojumos vai likstās viņš arī iekultos. Šīs izrādes Šveika rīcības komika ne mirkli nav tiši meklēta, tā piedzimst iekšējās pārliecības sadursmē ar apkārtējo greizajiem priekšstatiem, ar pasaules vareno rīcības divkosību vai kuŗalauka likumu absurdo ačgārnību. Turklāt kā galvenajam varonim, tā visai izrādei piešķirts smeldzīgi sāpīgs zemteksts, kas tā pa istam pirmo reizi ieskanas Šveika dziedātajā balādē par savu vērtības apziņu. Feldkurāts savu kalpotāju tikko nospēlējis kārtis, un Šveiks dzied, ka acimredzot ir ļoti vērtīgs un nozīmīgs, ja jau viņu tāpat kā labības maisu vai alus mucu var iemainīt pret kaut ko tikpat vērtīgu. Lai cik bravūrīgi Tālvāldis Lasmanis

dziedātu, šis zemteksts tomēr izpaužas, un tas nav nejaus. Tālāk mēs viņa varoni ieraugām pat īsteni džentlmeniskas iezīmes, kad tas metas aizstāvēt rijīgo Balunu vai rikojas, pēc savas izpratnes, protams, lai glābtu virleitnanta Lukaša godu.

Partnerībā ar jaunāko kolleģu Mārītiņu Meieru Lukaša lomā tiek aizsniegti saspēles augstumi, līdz izrādes beigū posmā, kad redzam – viņi nemaz nespēj eksistēt katrs atsevišķi, tikai abi kopā – Šveiks un Lukašs –, raisās pat sava veida asociācija ar Donu Kichotu un Sančo Pansu, leģendārajiem Servantesa darba varoņiem. Un, ja jau Lukašam sapņos rādās daiļas dāmas, vai tad Šveiks ir citāds? Pēc konjaka pudeles iztukšošanas apreibušais varonis noliek galvu uz savas zaldāta somas, un viņa sapnī četras kādreiz sastaptas sievietes atsauc atmiņā mājīgumu un mieralaika idilli.

„Šveiks” ir izteikta ansambļa izrāde. Gan tāpēc, ka gandrīz visu laiku uz skatuves ir plašs tēlotāju loks, gan arī tāpēc, ka vēstījumam par tautas dzīvi kuŗā apvienojušies aktieru spēki no trupas viscienijamākās dāmas – Rutas Birgeres līdz pat šāgāda jaunpienācējam – Richardam Jakovelam. Aizrautīgi pārtopot no viena veidola nākamā, vairākas lomās darbojas gan Dace Eversa, gan Skaidrīte Puniņa un Inga Siliņa, vokāli spoži savu vietu izrādē „iedzied” Ieva Puķe – Etele Kakonija kundze.

No vīru grupas īpašu elastību pārtapšanā sasniedzis Januss Johansons un Juris Laviņš, katrs divos atšķirīgos veidos.

Un – vai nav likteņa ironija? Pāris nedēļu pēc „Šveika” pirmizrādes mūs sasniedz ziņa – Šveikam – Tālvāldim Lasmanim piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis. Kā gan vislabāk var atalgot kuŗavīra pašizliedzīgu un godīgu kalpošanu savam uzdevumam, ja ne ar ordeni. Šveikam pienākas. Un Lasmanim arī. Apsveicam!

Vēstule Kārlim Streipam

God. Streipa kungs!

Jūsu rājiens Nacionālajai apvienībai (NĀ) *Laika* un *Brīvās Latvijas* 31. marta – 6. aprīļa numurā bija, saudzīgi izsakoties, nepelnīts. Ja Jūs mūsu nacionāli domājošos jauniešus uzskatāt par traucēkli draudzīgai sadzīvošanai ar krieviem, tad Jums nav pietiekama kontakta ar latviešu tautas reālo domāšanu un nostāju nacionālajā politikā. Latviešu tauta vēlas **nacionālāku** un demokrātiskāku valdību. To pierādīja NA vēlēšanu pieaugums pēdējās vēlēšanās. To pierādīja Valsts prezidenta popularitātes pieaugums, kad viņš nostājās leģionāru pusē pirms 16. marta.

Streipa kungs, Jūs esat inteligents, labi informēts žurnālists. Man ļoti pietrūkst Jūsu raidījuma „Skats no malas” un Jūsu humora izjūtas. Jūs man esat simpatisks jau tāpēc vien, ka esat no Čikāgas. Es Čikāgā nodzīvoju

43 gadus, kas ir bijuši laimīgākie manā dzīvē, un man ir liela mīlestība uz cilvēkiem, kas dzīvo Vidējos Rietumu štatos.

Bet Latvija nav Čikāga. Ne arī Amerika. Ne Anglija, ne Īrija, ne Šveice. Latvieši savā valstī ir tikai 60%, un mūsu līdzekļi ne tuvu nav pietiekami, lai aizstāvētu savus likumus un valsti pret daudz lielāka spēka agresivitāti politikā un propagandā. Neviens no augšminētajām valstīm nav diendienā jācinās un jāaizstāv savas valsts intereses savā telekomunikāciju telpā, kurā tiek izplatīta mums naidīga informācija un propaganda. Nekur citur milzīga un naidīga kaimiņvalsts neiejaucas mazas tautas iekšējā dzīvē ar nolūku to destabilizēt un – galu galā – no jauna to okupēt. Tam visi līdzekļi liekas atļauti. Ne tikai nauda un propaganda, sūdzības ECT, raksti ārzemju presē, bet arī īpašumu

uzpirkšana ar „uzturēšanās atļaujām”, kas praktiski nozīmē atkārtotu krievu ieplūšanu Latvijā. Šoreiz – mūs „nopērkot”.

Nē, Streipa kungs, mums jau tāpat ir daudz par daudz krievu, un viņu ar katru gadu kļūst vairāk, kamēr latvieši izbrauc un nerada pietiekami daudz bērnu.

Ja krievu bērni uzaug ģimenēs, kurās runā tikai krieviski, klausās krievu radio, skatās krievu TV un lasa tikai krievu presi, kur lai tur rodas Latvijas patrioti? Kur lai rodas mīlestība uz Latviju? Tā vietā krievu bērni dzird tikai Latvijai nicinošu un naidīgu informāciju un skolās mācās „Latvijas vēsturi” krievu versijā... Ja krievi 20 gadus nav kļuvuši **lojāli** Latvijas pilsoņi, kādi viņi lielākoties bija Ulmaņlaikos, tad Latvijas pase viņus par tādiem arī nepadarīs. Latvijas pase un Latvijas pavalstniecība viņiem neiedos ne mīlestību, ne lojāli-

tāti pret Latviju. Bet iedos viņiem VARU. Varu izbalsot latviešus ārā no Saeimas.

Un Jūs esat PAR referendumiem? Tie ir ļoti dārgi, un tie NAV izeja no mūsu problēmām. Drīzāk otrādi. Tautas viedokļu izziņošana šodien notiek ar aptaujām mūsu presē. *Latvijas Avīze* rēgulāri tās publicē. Tās atspoguļo tautas domas par zināmām problēmām. Un neaizmirstiet, ka Latvijai ir **ļoti** maz naudas.

Tā vietā mums daudz vairāk jākoncentrē spēki un pūles, lai informētu un pārliecinātu pašas publiku par Latvijas „speciālām” problēmām. Tādām, kurām nav citām valstīm un kurām nevar atrisināt ar parastiem līdzekļiem. Mūs ir jāsadzird Eiropas Savienībā, Amerikā, Āzijā! Visur, kur šodien dzird tikai krievu sūdzības par „netaisnībām” un sliktu apiešanos ar krieviem, bezpilsonību un bez-

tiesīgumu mazajā Latvijā! Mums jātaisa pasaulē tikpat liels troksnis par Krievijas naidu pret mums kā lielās Baltijas tautu kampaņas laikā Amerikā par mūsu tautas brīvības atgūšanu, par kuŗu mēs cinījāmies 50 gadus Amerikā, Eiropā un visur, kur tikai mūs bija gatavi uzklaut. Mums tagad ir jācinās arī ar netaisnajiem kohēzijas fondiem un rietumnieki jāinformē, ja viņi to vēl nezina, par Putina nodomu atjaunot Krievijas imperiju viņa valdīšanas laikā. Vispirms Baltijas valstīs!

Jauno latviešu patriotisms ir apsveicams. Un kaut tādu būtu vairāk! Viņi ir vienīgie, kas latviešus var atmodināt no mūsu parastās vienaldzības un apātijas. Krievu komūnisma 50 gadi ir bijis pietiekami ilgs murgs. Ir laiks atmosties!

Aina Rodriguez-Mata

K. Streipa atbilde

Cien. A. Rodriguez-Matas kundzei

Paldies par Jūsu pārdomām un ieinteresētību! Komentārs, uz kuŗu Jūs atsauciaties, gan bija mazāk par minētajiem jautājumiem un vairāk par neproporcionālo vietu, ko tie aizņem mūsdienu politikas dienaskārtībā. Bet, ja tas ir pateikts, tad pāris vārdu arī par Jūsu vēstules galveno jautājumu, proti, par etnisko situāciju Latvijā un par Krievijas propagandu. Nebūt nav tā, ka tikai etniski latvieši ir pārcēlušies uz ārzemēm. Tāpat ir rikojušies krietni daudzi nelatvieši un to pašu iemeslu pēc. Arī viņi meklē iztikas līdzekļus, un Eiropas Savienības atzītā Latvijas nepavalstnieka pase ļauj viņiem to darīt.

Kas attiecas uz „bērnu radīšanu”, mūsdienu ekonomiskā situācija diemžēl joprojām ir tāda, kāda tā ir. Šodien pat vienā no Latvijas laikrakstiem kāds ārsts stāsta, ka viņa mēnešalga slimnīcā ir tikai 350 latu, tāpēc

jāpiepelnās privātpraksē. Nav šaubu, ka bērns nav lēts „prieks”, un tieši tā arī Latvija atšķiras, piemēram, no mūsu mīļās Čikāgas. Turklāt mūsdienās demografiskā krīze rodas ne tikai trūcīgās Austrumeiropas valstīs vien, par to tiek runāts arī tādās ļoti turīgās valstīs kā Vācija. Ekonomiskās krīzes (un arī lielā emigrantu skaita) risinājums ir ekonomikas izaugsme, kas rada pienācīgi atalgotas darba vietas Latvijā. Tas nav ne vienas dienas, ne viena mēneša, ne viena gada jautājums.

Par Krievijas propagandu Jums, cienītā Ainas kundze, nepārprotami ir taisnība - Maskavas „balss” ir daudzreiz skaļāka, nekā Latvijas balss jekad varētu būt. Taču Rietumu pasaulē par to nekādu illūziju nav. Kremlis var brēkt, cik tam tik, par briesmīgu „diskrimināciju” pret „krievvalodīgajiem”, bet neviens tam netic, un tieši tādā sakarā arī nav slikti turpināt procesu

par parakstu vākšanu nepavalstnieku jautājumā - lai Latvijas pavalstnieki nepārprotami var pateikt „nē” arī šai domai, tāpat kā tas notika nesenaigā tautas nobalsošanā par valodas jautājumiem. Bet, ja runa ir par krieviem Latvijā, tad, kā esmu jau agrāk rakstījis, ir taču tā, ka „uz ielas” tā nav problēma, Latvijā latvieši un nelatvieši draudzējas, kopā strādā, savstarpēji precas. Latvijas skolas mūsdienās nodrošina, ka ikkatrs vidusskolas beidzējs prot latviešu valodu. Ko varētu piedāvāt par risinājumu? Visus krievus izraidīt no valsts? To mūsdienu politiskajā leksikā sauc par etnisku tīrīšanu, un tas nu pasaulei ne mirkli nebūtu pieņemami.

Visbeidzot - var jau būt, ka Krievijas cars Vladimirs vēlas atjaunot „Krievijas imperiju savā valdīšanas laikā”, bet Latviju taču sargā arī NATO.

Cienā
K. Streips

SPILGTI CITĀTI

Negrib zem Briseles tupeles

(No Aivara Ozoliņa raksta „Diktatora draugi” žurnālā *Ir*)

VL/TB/LNNK pret sankcijām Baltkrievijai iebilda pat skaļāk nekā *Saskaņas centrs*. Vai to vadīja siltās jūtas pret autoritāriem „saimniekiem” vispār un tradicionālās rūpes par konkrēti Ventpils *batjka* interesēm, taču apvienība īpašā paziņojumā bēdēja, ka sankcijas varot „nest milzīgu ekonomisko kaitējumu Latvijai”, un aicināja „rast risinājumu”, lai tās netiktu pieņemtas. Apvienības deputāts Romāns Naudiņš to formulēja pat kā pretošanās kustības saukli: „Neļausim sevi nospiest zem Briseles „tupeles”, bet gan piecelsimies un skaidri pateiksim: mēs katēgoriski iebilstam sankcijām pret Baltkrieviju!”

Par nepadošanos Briselei tieši tāpat runā arī Lukašenko.

Ārlietu ministrs Edgars Rinkē-

vičs arī atgādināja - tirdzniecība ar ES ir 73% no kopējā Latvijas ārējās tirdzniecības apjoma, savukārt ar Baltkrieviju - tikai aptuveni 3%.

Uzrunāt ārzemēs dzīvojošos un arī uzklaut viņus...

(Pēc Paula Raudsepa raksta „Globālā Latvijā” žurnālā *Ir*)

Latviešu nav daudz, un tuvākajā laikā mūsu neklūs vairāk. Lai saglabātu tautas dzīvotspēju globālīzētājā pasaulē, mums jāmācās no lietuviešiem un jāpievēršas „**Globālajai Latvijai**” (izcēlums mūsu – *red.*). Tas nozīmē ne tikai uzrunāt ārzemēs dzīvojošos, bet arī viņus uzklaut. Atzīt, ka visi neatgriezīsies, bet izjust, ka kontaktu uzturešana nāk abām pusēm par labu. Visbeidzot, saprast: jo Latvija būs atvērtāka un interesantāka vieta, kuŗā atgriezties, jo tā vienlaikus būs arī labākā vieta, kur dzīvot visiem tiem, kuŗi te jau ir.

PRIECĪGA ZIŅA

Latviešu diriģents Andris Poga kļuvis par Bostonas simfoniskā orķestra asistentdiriģentu

Andris Poga ir 32 gadus vecs. 2000. gadā absolvējis Jāzepa Mediņa Mūzikas vidusskolas trompētes klasi, 2004. gadā saņēmis pūtēju orķestra diriģenta diplomu Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā (JVLMA), bet 2007. gadā turpat pabeidzis arī Simfoniskā orķestra diriģēšanas klasi pie profesora Viestura Gaiļa. Simfoniskā orķestra diriģēšanu studējis arī Vīnes Mūzikas augstskolā, savas prasmes papildinājis pie slaveniem diriģentiem Seidži Ozavas, Marisa Jansona un Leifa Sēgerstama un citās meistarklasēs.

No 2007. līdz 2010. gadam A. Poga bija profesionālā orķestra „Rīga” mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents.

Andris Poga

2010. gadā viņš kļuva par Otrā Starptautiskā Jevgeņija Svetlanova diriģentu konkursa Monpeljē, Francijā, uzvarētāju. Šajā konkursā viņu bija „nolūkojis” Bostonas simfoniskā orķestra menedžeris.

Sekoja uzaicinājums piedalīties slēgtā noklausīšanās konkursā uz vienu no divām Bostonas simfoniskā orķestra asistentdiriģenta vietām. Pēc noklausīšanās un darba ar orķestri paši mūziķi balsoja par visiem četriem kandidātiem, un vislielāko atbalstu guva Andris Poga. Turpmākos divus gadus viņam būs iespēja strādāt ar Bostonas simfonisko orķestri, gan veicot asistentdiriģenta pienākumus, gan diriģējot savu koncertu serijas Bostonā un

koncertus slavenajā orķestra vasaras festivālā Tenglūdā.

Pāris beidzamo gadu laikā Andrim Pogam izveidojusies veiksmīga starptautiskā karjera. Kopš pērnā rudens viņš ir Parīzes orķestra galvenā diriģenta Pavo Jervi asistents un orķestra izglītojošo sistemu pastāvīgais diriģents. Bijusi veiksmīga koncertēšana ar vairākiem Francijas orķestriem. Vēl šajā sezonā diriģentam plānotas debijas Japānā ar Sendai un Kioto simfoniskajiem orķestriem un Jauno Japānas filharmonisko orķestri Tokijā.

Novēlēsim veiksmi latviešu diriģenta turpmākajās gaitās!

G.S.

Skaisti dzieda lakstīgala

Tautasdziesmu dziedāšana latviešu skolās Latvijā

Kaut gan arvien vēl tiekam dēvēti par dziedātāju tautu, diemžēl mūsu tautasdziesmu vārdu un melodiju zināšana ar katru paaudzi kļūst nabadzīgāka. Strādādams latviešu trimdas skoliņās un vasaras nometnēs, skolotājs un pazīstamais korģidriģents **Roberts Zuika** nolēma rīkoties. Vairāk nekā pirms 30 gadiem viņš sastādīja 117 pazīstamāko latviešu tautasdziesmu izlasi "Lakstīgala" - vārdus un melodijas. Ar šī krājuma palīdzību 1979. gadā vasaras vidusskolā Gaŗezērā iesākās vienbalsīga kopdziedāšana. Pēc kāda laika par lielākām dziedātājām atzina trīs audzēknes: Lindu Kronbergu (Kanadā), Moniku Dauksti (ASV) un Elinu Ančāni (Rīgā).

Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas 1991. gadā doma par tautasdziesmu dziedāšanas veicināšanu pārcēlās arī uz turieni. Roberts Zuika ar Amerikas latviešu apvienības Kultūras fonda un Ģenerāļa Kārļa Goppera fonda atbalstu gādāja par "Lakstīgalas" iespēšanu Latvijas skolu vajadzībām. Trīs iespiedumos sagādāti gandrīz 30 000 eksemplāru. 2012. gadā aprit 10 gadi, kopš Latvijas skolu jaunatne piedalās latviešu tautasdziesmu dziedāšanas sacensībās "Lakstīgala".

Par desmit gados paveikto stāsta Latvijas Izglītības ministrijas darbiniece, sacensību organizētāja Rita Platpere:

"Iecere organizēt šādu sacensību radās jau 2001. gada nogalē, kad viņa sastādītā tautasdziesmu krājuma "Lakstīgala" eksemplāri tiek dāvināti Latvijas skolu jaunatnei. Grāmatiņas ar Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts jaunatnes iniciatīvu centra (kopš 2009. gada 1. jūlija – Valsts izglītības satura centra) starpniecību nonāca Latvijas skolās. Radās jautājums – kā rīkoties tālāk, lai grāmatiņas nenogultos plauktos? Pats autors krājuma ievadvārdos novēlējis: "...jārod iespēja vienbalsīgi iemācīt itin visiem daudz jo daudz melodiju un vārdu, citādi sakot, iedzīvināma kopdziedāšana. Jārīko sacensība – kuŗš zina vairāk

melodiju un vārdu!"

Sākām rīkoties, organizējot informatīvus seminārus, izstrādājot sacensību norises noteikumus, piesaistot līdzekļus un meklējot atbalstītājus. Tā rezultātā un arī ar mūzikas skolotāju entuziasmu sacensība latviešu tautasdziesmu dziedāšanā varēja sākties. Šajā sacensībā galvenais nav uzvarēt, galvenais ir palīdzēt tautasdziesmai nokļūt pie mūsu bērniem.

Latviešu tautasdziesmu dziedāšanas sacensības notika katru gadu vairākos posmos – vispirms klasē, skolā, tad rajonā (tagad – novadā/pilsētā). Labākie dziesmu zinātāji tika izvirzīti vēsturiskā apgabala sacensībām, kuŗās ik gadu pulcējās ap 300 dziedātāju. Fināla sarīkojums parasti notika Rīgas Latviešu biedrības nama Zelta zālē, kur sadziedājās Kurzemes, Zemgales, Vidzemes, Latgales un Rīgas latviešu tautasdziesmu labākie zinātāji. Paldies jāsaka novadu sacensību organizātoriem, skolotājiem un bērniem par rūpīgo un mīlestībā veikto darbu. Paldies arī par to, ka bija rasta iespēja ietērt visus bērnus skaistos, savam novadam atbilstīgos tautastērpus. Tas vienmēr radīja īpašu svētku izjūtu.

Ar Roberta Zuikas un Kārļa Goppera fonda gādīgu atbalstu 2007. gadā tika iedibināta jauna tradīcija – ar mākslinieka Armanda Jēkabsona īpaši veidotajām sudraba medaļām "Sudraba lakstīgala" apbalvot tos dziedātājus, kuŗi apguvuši visas 120 krājumā atrodamās dziesmas. Pa šiem gadiem medaļas ieguvis jau 32 jaunieši, kuŗi bez grūtībām zināja nodziedāt jebkuŗu dziesmu no krājuma "Lakstīgala".

Paidagogi un sacensību dalībnieki vēlējās papildināt savu dziesmu pūru. Folkloriste Māra Mellēna un projekta vadītāja Rita Platpere sakārtoja un 2007. gadā izdeva jaunu tautasdziesmu krājumu "Lakstīgalas dziesmu pūrs", kas ļāva iemācīties vēl citas, mazāk pazīstamas latviešu tautasdziesmas.

Tā nu – 2012. gads ir sacensību jubilejas gads. Ievērojot Roberta

Sarīkojuma kopskats

Latgales dziedātāji

Zuikas novēlējumu: "Šajā darbā nedrīkstam apstāties ne uz mirkli!" - sacensības veidojām ar īpašu atbildību un izdomu, rosīnot arvien vairāk bērnu un jauniešu piedalīties un ieaugt latviskās tradīcijās un dzīvesziņā. Latviešu tautasdziesmu pūrs ir ļoti bagāts un neizsmeļams, vēl daudzām paaudzēm izzināms un izdziedāms!"

Latviešu tautasdziesmu dziedāšanas sacensības "Lakstīgala" desmit gadu jubilejas fināla sarīkojums notika 2012. gada 9. martā Rīgā, Pārdaugavas Bērnu un jaunatnes centrā, Altonovas ielā. Finālistu grupas apgabalu secībā ienāca svētku zālē, dziedādams "Skaisti dzieda lakstīgala". Ap 120 dziedātājas un dziedātājus sagaidīja sacensības organizētājas – Rita Platpere, Māra Mellēna, Antra Strikaite, Agra Bērziņa (Valsts izglītības satura centra vadītāja vietniece) un mūzikologs Arnolds Klotiņš. Ierasties bija cerējis arī Roberts Zuika, bet tas nebija izdevies; viņa sveicienus nodeva šo rindiņu rakstītājs. Pēc trim

kopdziesmām un vadības apsveikumiem sākās finālistu koncerts, ko vadīja Māra Mellēna.

Pirmie savu māku radīja vidzemnieki. Viņiem sekoja Rīgas skolu grupas, kas bija iekļuvušas finālistos, tad zemgalieši, latgalieši un kurzemnieki. Katrs novads sniedza divas trīs kopdziesmas, vairākas ar solo balsīm. Novada priekšnesums beidzās ar vienu tautasdeju, kuŗā varēja piedalīties arī pārējo novadu dalībnieki. Tautasdejas notika kopdziedājuma vai Rīgas Skolēnu pils folkloras kopas "Kokle" ansambļa pavadījumā. Klausītājiem lielu prieku sagādāja visu dziedātāju koŗšs un dzidrās balsis. Tā vien šķīta, ka ikviens dziedātājs ar drosmi un pārliecību pauz:

*Kalnā kāpu es dziedāt,
Uz akmeņa gavilēt.
Lai tric visa tautu zeme,
Lai dzird mani bāleliņi.*

Novadu priekšnesumu laikā tika pasniegta šīgada sudraba lakstīgalas medaļa izcilākām dziedātājām. Tās bija:

Krisīne Cielava – Popes pamatskolā,

Eliņa Matisa – Salaspils 1.vidusskolā,

Alise Bētiņa – Galgales pamatskolā,

Madara Keiva – Ernesta Glikas Alūksnes Valsts ģimnazijā.

Atzinību un pateicību saņēma arī visas finālistu grupu skolotājas un vadītājas.

Latviešu tautasdziesmas ir mūsu tautas garīgā vērtība un nacionālā bagātība. Tās nedrīkst nogulsties tikai arhīvos un grāmatu sējumos, tām jāatskan katrā latvieša dziedātprasmē un dziesmu priekā. Pēc izcilā korģidriģenta Roberta Zuikas ierosinājuma tautasdziesmu dziedāšanas sacensības "Lakstīgala" desmit gadu gaŗuma ir kļuvušas par tautas tradīciju, kam jānodrošina tautasdziesmu dziedāšanas priekšnākamajās paaudzēs. Mūzikologs Arnolds Klotiņš atgādina un mudina: "Lakstīgalas dziedātāj! Nekad neaizmirsti, ka tev un visai latviešu tautai ir ne tikai dzimtā valoda, bet arī dzimtā mūzika un dziesma – tautasdziesma!"

Jānis Meŗaks

Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294

Tālrakstis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

NOVADU ZIŅAS

Sākusies latviešu nacionālā dārzena -
kartupeļu stādīšana

Lielās talkas dienas - 21. aprīļa sestdienas - gaisa temperatūra Latvijas lielākajā daļā pacēlās līdz +15 - +18 grādiem, tātad tā bija līdz šim siltākā diena 2012. gadā, liecina Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati.

Kamēr pilsētnieki Lielās talkas laikā grāba pērnās lapas, vāca atkritumus vai veidoja puķu dobes, lauku ļaudis uzsāka pavasara darbus. Kurzemē, kur klimats maigāks, sākusies pat agro kartupeļu stādīšana. Parasti tas gan notiek maijā, jo valda uzskats, ka kartupeļus drīkst dēstīt, kad pa zemi var staigāt basām kājām. Taču Ventspils novada Kārļa Akuma vadītājā zemnieku saimniecībā „Akmeņkalni” (izveidota 1991. gadā) bumbuļus zemē sāka guldīt pat pirms 21. aprīļa. Lai gan savulaik kop-saimniecības „Ventava” priekšsēdis un vēlāk zemnieks Gunārs Biksons kartupeļus ir stādījis vēl agrāk, tikko nokūsis sniegs. Pirms Jāņiem jau bijusi jauno kartupeļu raža. Interesanti, ka arī 1998. gadā Ventspils rajona Vārves pagastā pirmie hektari ar kartupeļiem bijuši apstādīti jau 20. aprīlī. Ja augsne ir smilšaina un vēl kādu laiku nav lijis, tad sākas augsnes erozija – smiltis lido pa gaisu. Tad nu steigšus jāstāda kartupeļi, lai tie apsāknotos un dzītu asnus.

Z/s „Akmeņkalni” paredzēts

apstādīt 100 ha, līdz 10 ha dienā, izvēloties pret lakstu puvi un citām kaitēm noturīgākās agrākās kartupeļu šķirnes ‘Satina’, ‘Karapops’ un ‘Vineta’. Kartupeļus piegādā veikalos, kā arī izbaro pašu liellopiem. Paredzēts apsēt 300 ha ar graudaugiem.

Liepājas dome pēc deputāta Ivara Ķerava (*Jaunais laiks*) ierosmes pirms pāris gadiem uzsāka kartupeļu stādīšanas akciju. Tā, piemēram, pagājušajā gadā Grobiņas pagastā piecos hektaros tika izaudzētas 50 tonnas kartupeļu, kas nonākušas Liepājas 10 labdarības virtuvēs un 200 maznodrošinātās ģimenēs. Šo pieredzi jau pārņēmušas arī citas pašvaldības Latvijā.

Pagājušā gada nogalē Veselības ministrijas un veikalu tīkla *Maxima* veiktajā Latvijas iedzīvotāju aptaujā noskaidrojies, ka vairāk nekā 50 % pircēju par nacionālo dārzeni uzskata kartupeli, kas ir kļuvis par otru maizi, katram patērējot caurmērā 100 kg kartupeļu gadā. Šis rādītājs ir lielāks nekā citās Rietumu valstīs.

Kartupeļus audzē 130 valstīs, kuŗās dzīvo 75% planētas iedzīvotāju. Pēc kviešiem, kukurūzas, rīsiem un miežiem tas ir nozīmīgākais kaloriju avots mūsdienu cilvēka ēdienkartē. Pasaulē vadošās kartupeļu audzētāju valstis ir Krievija, Ķīna, Polija,

ASV un Indija. Tas izskaidrojams, iespējams, tādējādi, ka kartupeļi ir organisko sāļu, minerālvielu, fermentu un vitamīnu avots. Ar mizu novārti 200 gramu kartupeļu satur gandrīz visu cilvēkam nepieciešamo C vitamīna ikdienas normu un minerālvielas – kaliju, fosforu, nātriju, magniju, dzelzi, sēru, kā arī mikroelementus – cinku, bromu, silīciju, varu, mangānu, jodu, kobaltu u.c. Minerālvielas kartupeļos ir viegli izmantojamā formā, tās pārstāv sārmaini sāļi, kas piedalās asins sārmainības līdzsvara nodrošināšanā. Kartupeļa olbaltumvielas ir bioloģiski pilnvērtīgas, satur neaizstājamās aminoskābes veiksmīgā attiecībā.

Kartupeļa lielo nozīmi cilvēka uzturā prot novērtēt Ādažu AS *Latfood*, kas ir lielākais kartupeļu čipsu un sāļo uzskodu ražotājs Latvijā. Ādažu čipsu ražošanā tiek izmantoti īpaši selekcionēti un tikai Latvijā audzēti šķirņu kartupeļi – ‘Saturna’, ‘Marlen’, ‘Lady Rosetta’. Sēklas kartupeļus nepieciešamā apjomā sagatavo *Latfood* meitas uzņēmums SIA *Latfood AGRO*, kam ir sadarbības partneri – 20 zemnieku saimniecības. Uzņēmuma produkcija ar preču zīmi *Taffel* tiek eksportēta uz Lietuvu, Igauniju, Lielbritāniju, Kazachstānu, Gruziju, Krieviju. Savukārt Azerbaidžānā, tāpat kā Latvijā, nopērkami

Lielās zemnieku saimniecības kartupeļus stāda mechanizēti, bumbuļi vienlaikus tiek guldīti vairākās vagās

Ādažu čipsi ar zīmolu, kam piešķirta *Zaļā karotīte*, tātad apliecinājums, ka produkts ražots no augstas kvalitātes vietējām izejvielām.

Otaņķu pagasta zemnieku saimniecības ‘Gudriķi’ īpašnieks Guntis Silenieks ir viens no lielākajiem sertificētas kartupeļu sēklas audzētājiem Kurzemē. Viņa ieskatā tas ir darbietilpīgs un arī ļoti dārgs process, bet latviešu zemnieka spīts liek iesākt turpināt. Visvairāk pieprasītās šķirnes ir ‘Vineta’, ‘Solists’, ‘Adreta’, ‘Galā’, ‘Laura’ un ‘Marabella’. ‘Solists’ esot agrākā šķirne, kas

nopērkama jau ap Jāņiem.

Uz zinātniskiem pamatiem tiek selekcionētas kartupeļu šķirnes Valsts Priekšu laukaugu selekcijas institūta izmēģinājuma laukos. Līdz jaunās šķirnes izveidošanai paiet 12 gadu. Kartupeļu audzētāji īpaši ir iecienījuši Priekšu radītās šķirnes ‘Agrie dzeltenie’, ‘Lenora’, ‘Madara’, ‘Monta’, ‘Laimdota’ un citas.

Latvijā kartupeli uzskata par dārzeni, bet Eiropas Komisijas likumi stingri nosaka, ka kartupelis ir nevis dārzenis, bet gan augkopības produkts.

Teksts un foto Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš 19. aprīlī apmeklēja Saldus novada Reņģes staciju, kas atrodas viena kilometra attālumā no Lietuvas robežas. Slietņu ceļš no Reņģes līdz Mažeikiem ir demontēts, tā trūkumu izjūt Liepājas ostas uzņēmēji. Lietuvas solījumi atjaunot dzelzceļa posmu izskanējuši jau pirms diviem gadiem un vēl šogad martā, prezidentam tiekoties ar Lietuvas prezidenti Daļu Gribauskaiti. Taču taustāma iznākuma nav. Lidzīga situācija izveidojusies arī posmā no Vaiņodes līdz Mažeikiem.

Jēkabpils Tautas nama Baltajā zālē, klātesot Čehijas vēstniekam Latvijā Pavolam Šepelākam (*Pavol Šepelák*) 18. aprīlī atklāja izstādi ‘Čehijas un Latvijas attiecības 1921-2011’. Izstāde veltīta 90. gadadienai kopš diplomātisko attiecību nodibināšanas starp Latvijas Republiku un Čehoslovākiju un to atjaunošanas 20. gadadienai. Izstāde iepriekš bija apskatāma ES mājā Rīgā, Ventspilī, Rēzeknē, Preiļos un Madonā.

Rēzeknē atvērts *Lattellecom* klientu apkalpošanas centrs, kur var norēķināties par sniegtajiem sakaru un tīmekļa pakalpojumiem, kā arī iegādāties televizorus, datortehniku, programmatūru, tālruņa aparātus. Šādi centri jau ir Rīgā (4), Liepājā, Ventspilī, Daugavpilī un Jēkabpilī.

Smiltēnē par 2,078 miljoniem latu rekonstruēs pašvaldības ceļus, liecina paziņojums Iepirkumu uzraudzības biroja (*IUB*) mājaslapā.

Ventspils brīvostas pārvaldei – 20 gadi. Lēmumu par pašvaldības uzņēmuma - *Ventspils ostas administrācija* - izveidošanu Ventspils pilsētas Tautas deputātu padome pieņēma 1992. gada 26. martā. Šajos gados izbūvēta krastmalas promenāde, dziļūdens piestātne, jauni termināļi, padziļināti ostas kanāļi un Ventas gultne, nostiprināta piekraste un moli. Sākotnējo četru darbinieku vietā šodien Ventspils brīvostas pārvaldē strādā 239.

Rēzeknē, Latgales Kultūrvēstures muzejā, 26. aprīlī sākās Latgales podnieku dienas ar keramiķa Aivara Kisa izstādes ‘Pārdomu vējš’ atklāšanu. 27. aprīlī atklāja Latgales lietiskās mākslas izstādi ar podnieku un kokapstrādes meistaru, audēju un pinēju darinājumiem. Dienu kulminācija bija cepļa kuršana, tās beidzās 28. aprīlī Kaunatas pagasta Tautas namā ar lielo izstādi.

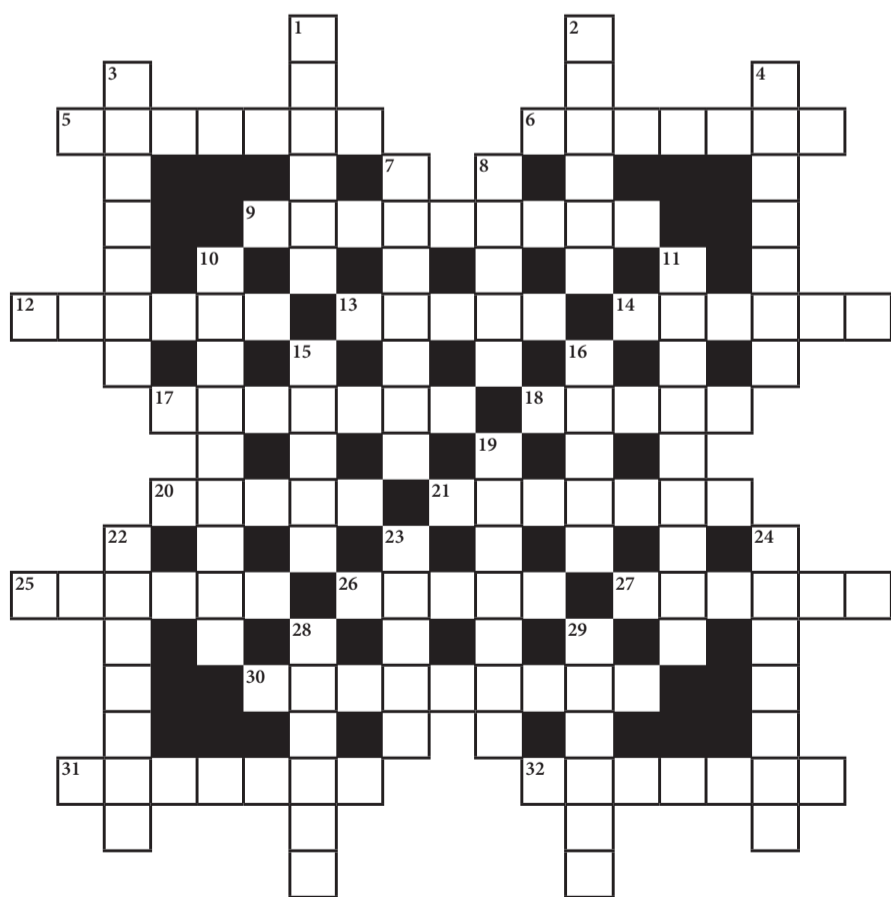
Liepājā darbojas 60 šūšanas uzņēmumu, kuŗos nodarbināti kopumā 3000 cilvēku. Kopējais apgrozījums ir ap 50 miljoni latu gadā.

Cēsu Kultūras un tūrisma centrs ieviesis ‘Cēsu drauga karti’, kas nodrošinās atlaides auto un velosipēdu nomā, viesnīcās, apskates objektos, aktīvās atpūtas un kultūras sarīkojumos, kā arī ēdināšanas uzņēmumos. Karte būs derīga vienu gadu.

Latvijas ģimenes līdz 1. aprīlim adoptējušas 30 (pērn 27) bērņus (2-18 g. v.), bet uz ārzemēm adoptēti 25 (22). Labklājības ministrijas reģistrā ir 1279 bērņi, kuŗiem nepieciešami jauni vecāki. 2011. gadā Latvijā adoptēti opumā 259 bērņi (131 uz ārzemēm). Tas ir lielākais skaits pēdējos 10 gados. 2010. gadā jaunās ģimenēs nonāca 235 bērņi.

Īsziņas sagatavojuši Valija Berkina

Krustvārdu mīkla Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Līmeniski. 5. Kāda ES valsts. 6. Rūpniecības uzņēmums. 9. Norma, tipveida paraugs. 12. Likts, izvietots (ko) noteiktā kārtībā. 13. Stipras ilgas. 14. Ļoti plāna metāla plāksne. 17. Suņu šķirne. 18. Mācību iestāde. 20. Dāvana. 21. Ieslīpi atbalstīt (pret ko, pie kā). 25. Valstī pieņemtā naudas sistēma un naudas vie-

nība. 26. Tas, no kā sastāv kāds fizisks ķermenis. 27. Pastāvīga diplomātiska pārstāvība ārvalstīs. 30. Nelieli vagoni vai platformas šaursliežu dzelzceļiem. 31. Ļoti īss laika spridis. 32. Taisne, kas krusto kādu likni divos vai vairākos punktos.

Stateniski. 1. Spēja emocionāli uztvert, novērtēt. 2. Pūšamin-

struments. 3. Viegls vilnas vai kokvilnas audums. 4. Ass, rūdīts, ciets. 7. Tas, kas ir līdzīgs, atbilst kam citam. 8. Celiņi. 10. Juridiski apliecināts, noteiktā formā sastādīts raksts. 11. Chirurga nazis. 14. Sieviete vārds (jūl.). 16. Augoša vai dilstoša secībā sakārtotu skaitļu virkne. 19. Ierīce audumu aušanai. 22. Alus darītājs. 23. Pārvietoties pa gaisu. 24. Organisku un neorganisku vielu savienojums ar ūdeni. 28. Sastātīt kopā, likt citu pie cita. 29. Liels lakats.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 17) atrisinājums Līmeniski. 7. Tramvaji. 8. Kromvels. 10. Ūdens. 11. Usuri. 12. Renesanse. 16. Balles. 19. Parīze. 20. Librets. 21. Kalme. 22. Neisa. 23. Skaut. 24. Velsa. 25. Melot. 28. Liona. 30. Stators. 31. Sencis. 32. Stress. 36. Leksikons. 40. Indra. 41. Boles. 42.

Aktieris. 43. Senjoras. Stateniski. 1. Rauna. 2. Raizes. 3. Binde. 4. Skava. 5. Polisa. 6. Velss. 7. Tadenava. 9. Servizes. 13. Siers. 14. Semestris. 15. Karnalīts. 17. Piruete. 18. Stiegra. 26. Eleganta. 27. Atomi. 29. Nesesers. 33. Seters. 34. Undīne. 35. Krēta. 37. sakss. 38. Kēkss. 39. Kobra.

Mūžībā aizgājis mūsu priekšsēdis
un ilggadējais valdes loceklis

KĀRLIS ŪZULIS

Dzimis Smiltenes pagasta „Pūcēs” 1923. gada 30. maijā,
miris Rokvillē, Merilandē, 2012. gada 15. aprīlī

Ar pateicību un cieņu atvadoties
Pasaules brīvo latviešu apvienība
Amerikas latviešu apvienība

Mūžībā aizgājusi mūsu mīlotā

GAIDA SHOPS, dzim. BROKA

Dzimusi Rīgā 1925. gada 12. janvārī,
mirusi Bradfordā 2012. gada 28. martā

Putniņš raud savu bērnu,
Es raud' savu māmuliņu.
Tev, putniņ, daudz bērniņu,
Man tik viena māmuliņa.

T.dz.

Sēro

meita Maija ar bērniem un mazbērniem
un māsa Dzidra ar ģimeni

„Leģionāri. Diskusija ar kaušanos” viesizrādes Stokholmā, Turteatern

Teātrī Turteatern Stokholmā 2. un 3. maijā viesosies
Ģertrūdes ielas teātris ar izrādi „Leģionāri”, kas iekļauta
starptautiskā skatuves mākslas festivāla „Finimini”
programmā.

Izrādes pamatā ir vēsturiski notikumi, kas risinājušies
pēc Otrā pasaules kara, kad Zviedrija izdeva Padomju
Savienības 146 baltiešu bēgļus – bijušos leģionārus.
Pamatojoties uz dokumentārām liecībām, izrādes vei-
dotāji šiem vēsturiskajiem notikumiem radījuši savu
versiju, analizējot tos no šodienas skatupunkta.

Izrādes garums 2 stundas. Pēc izrādes trešdien,
2. maijā, būs iespēja tikt ar iestudējuma veidotājiem.

Biļetes var iegādāties: [https://nortic.se/customer/
index.html?event=12321602&siteLanguage=sv](https://nortic.se/customer/index.html?event=12321602&siteLanguage=sv) vai
no plkst. 17.00 jebkurā dienā, kad Turteatern notiek
repertuāra izrādes.

Biļešu cena: SEK 200; studentiem, pensionāriem -
SEK100. Pērkot biļetes vēl uz kādu festivāla Finimini
viesizrādi, atlaide 50 %.

Adrese: Turteatern, Lågskärsvägen 13, T-banaKärrtorp

Plašāka informācija: www.git.lv, www.turteatern.se

Redakcija gatavo izdošanai rakstnieces
ANITAS LIEPAS grāmatu

„DĀVANA. FLENSBURGAS NOSKAŅAS”

Turpinājumos tā bija publicēta mūsu laikraksta 2010.
gada februāra un marta numuros.
Jūsu finansiālais atbalsts būtu ļoti noderīgs. Ja nolemjat
pedalīties grāmatas izdošanā,
lūdzam sazināties ar redakciju;

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tālr. +371 67326761; fakss - +371 67326784.

Daugavas Vanagu pēdējie sveicieni KĀRLIM ŪZULIM

Š.g. 15.aprīlī mūžībā aizgājis mūsu Daugavas Vanagu kollēga,
Vašingtonas DC latviešu sabiedrībai plaši pazīstamais un sabiedriski
aktīvais Kārlis Ūzulis. Daugavas Vanagi un visa latviešu sabiedrība
skumst par izcila latviešu patriota, cīnītāja un latviešu tautas aizstāvja
zaudējumu.

Kārlis Ūzulis dzimis 1923. gada 30. maijā skaistajā Smiltenes
pagastā Vidzemē. Viņš bija iesaukts Latviešu leģionā 1943. gadā un
dienēja 33. pulkā. Kad Latvija sauca, Kārlis Ūzulis vienmēr atsauca.
Jau kopš pašiem Daugavas Vanagu pirmsākumiem viņš ir ieņēmis
dažādus Daugavas Vanagu amatus. Ar DV nozīmi zeltā apbalvotais
Kārlis Ūzulis lielu daļu sava mūža veltījis tieši mūsu tautas, mūsu
kultūras un nacionālās idejas saglabāšanai un Daugavas Vanagu
mērķu īstenošanai; nav šaubu, ka tādējādi iedvesmotas arī mūsu
jaunākās paaudzes.

Kārļa Ūzuļa sabiedrisko dzīvi un viņa paša dvēseli labi raksturo
Rūdolfa Brīvnieka dzejoļa rindas, kas veltītas DV organizācijas
dibināšanas atcerei:

*Jūs – savas tēvzemes diženie dēli,
Cīņā par viņu kas nevairās iet;
Sirdis jums dzimtenei allaž pukst kvēli,
Citiem kad viss pat zaudēts jau šķiet.*

*Dievs lai it visus jūs vada un sargā,
Cīņai lai iedvesmo griba un spars;
Mīla lai vienmēr jums Latvija dārgā –
Mūžam lai nomodā Lāčplēša gars!*

Daugavas Vanagu vārdā izsaku visdziļāko līdzjutību Ūzuļu
ģimenei un tuviniekiem un novēlu Kārlim vieglas smiltis.

Andrejs Mežmalis,
DV priekšnieks un DV CV priekšsēdis

Vai aizvadītā gada skaistākā grāmata jau ir jūsu grāmatplauktā?

Z. fon Fegezaka grāmatu „Senči un pēcteči” varat iegādāties
Latvijas grāmatirdzniecības vietās, arī Okupācijas mūzeja
grāmatu galdā.

Redakcija mīļprāt jums šo grezno izdevumu izsūtīs pa pastu.
Maksa, ieskaitot pasta izdevumus, uz ASV – USD 56,-, uz
Eiropas valstīm – Euro 35,-.

Sazinieties ar redakciju; tālr. - +371 67326761, + 371 29439423,
e-pasts: redakcija@laiks.us

P.S. Eduarda Silkalna recenziju par Z. fon Fegezaka grāmatu
varat izlasīt mūsu laikraksta Nr.3, kā arī mājaslapas www.laiks.us
sadaļā recenzijas.

SIA „MADONAS POLIGRAFISTIS”

ir pazīstama kā viena no
senākajām tipogrāfijām Vidzemē.
Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila
tipogrāfiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus.
Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai
gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos
vākos.

Tipogrāfija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona
70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas
apsolīts klientam.

Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta
„Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 2 reizes, paredzēta
atlaide 10 % apmērā no
parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 3 reizes, - 15 % no
parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
reklāmu 4 reizes un vairāk,
- 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
LS 0,39 par 1 cm²
ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
LS 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Strau-
mēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics.
LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss
01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinā-
jumu maksas; pieņem rietumu abonementus,
izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5
2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar
2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 60; 12 mēnešiem
GBP 110. Samaksu ar čeku, PO vai nauda (ierakstītā
sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresē
sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbrī-
tanijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr
1240,-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkom-
mittēn, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111
24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. un
fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. - 130 eiro;
6 mēn. - 70 eiro; 3 mēn. - 40 eiro; BL konts Letti-
sche Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159
Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20,
konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem:
Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim,
tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita
informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft
in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440
Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro;
12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu
maksā £3 par 10 mm augstu vienslejiģā platu-
mā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) £35. Zviedrijā - 500 kr.
Komerciālie sludinājumi £6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafists

SPORTS

SPORTS

SPORTS

Latvijas Olimpiskās komitejas
90 gadi

LATVIJAS OLIMPISKĀ KOMITEJA

Nodibinājuši savu valsti un uzvarējuši brīvības cīņās, latvieši uz olimpiskajām spēlēm posās ar sarkanbaltsarkano karogu. Taču vispirms bija vajadzīga sava nacionālā olimpiskā komiteja. **Latvijas Olimpisko komiteju (LOK) nodibināja 1922. gada 23. aprīlī Rīgā.** 1923. gadā tika saņemts Starptautiskās Olimpiskās komitejas (IOC) paziņojums par Latvijas uzņemšanu IOC saimē, tas bija apliecinājums atļaut Latvijas sportistiem startēt Olimpiskajās spēlēs. 1940. gadā LOK darbību pārtrauca Latvijas okupācija un iekļaušana PSRS sastāvā. 1988. gada 17. septembrī tika izplatīts aicinājums atjaunot LOK darbību, to parakstīja 25 sabiedrībā pazīstami cilvēki, arī Jānis Ķipurs un Dainis Kūla.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas LOK tika atjaunota 1988. ga-

da 19. novembrī un Starptautiskajā Olimpiskajā komitejā uzņemta 1991. gada 18. septembrī kopā ar Lietuvas un Igaunijas nacionālajām Olimpiskajām komitejām. Pirmais LOK prezidents pēc tās atjaunošanas bija Vilnis Baltiņš. Pašreizējais LOK prezidents ir Aldons Vrubļevskis, ģenerālsēkretārs — Einārs Fogelis. LOK statūtos ierakstīts, ka Olimpiskā komiteja reprezentē Latvijas sportu starptautiskās olimpiādās un kopīgi ar Latvijas Sporta organizāciju apvienību sarīko olimpiskās sacikštes gadu pirms pasaules olimpiādām. Galvenais uzdevums, kas tika izvirzīts organizācijas dibināšanas brīdī, ir nodrošināt Latvijas sportistu startus Olimpiskajās spēlēs.

LOK prezidenti. Jānis Dikmanis (1921-1933), Roberts Plūme (1933-1934), Mārgers Skujenieks (1934-1938), Alfreds Jēkabs Bērziņš (1938-1940), Vilnis Baltiņš (1988-2004), Aldons Vrubļevskis (2004, pašlaik).

Pirmo olimpisko medaļu Latvijas valstij ieguva soļotājs Jānis Daliņš 1932. gada spēlēs Losandželosā, izcīnot otro vietu 50 km distancē. Četrus gadus vēlāk Berlīnē sudraba medaļa nonāca ciksotņa Edvīna Bietaga īpašumā, bet bronzu pēc noslojamiem 50

kilometriem saņēma Adalberts Bubenko.

Jau dažus mēnešus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas mūsu sportisti ar savu karogu 1992. gadā piedalījās gan ziemas, gan vasaras olimpiskajās spēlēs. Barselonā pa sudraba medaļai izcīnīja Afanasijs Kuzmins šaušanā un Ivans Klementjevs kanoe airēšanā, bronzu – Dainis Ozols šosejas riteņbraukšanā.

Latvijas himna olimpiskajās spēlēs pirmo reizi skanēja 2000. gadā Sidnejā pēc Igora Vichrova uzvaras vingrošanā brīvajās kustībās. Otro reizi – 2008. gadā Pekinā, kur BMX riteņbraukšanā nepārspējams bija Māris Štrombergs.

23. aprīlī 90. gadadienu svinēja Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK). Svinīgais sarīkojums notika Rīgā, kinoteātrī *Splendid Palace* ar speciālu - Latvijas Olimpiskajiem panākumiem veltītu dokumentālas filmas „Olimpiskās balsis un atbalsis” pirmizrādi. LOK svinīgajā sarīkojumā un filmas pirmizrādē piedalījās Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš, Saeimas priekšsēde Solvita Ābolīte, Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, par sporta nozari atbildīgais izglītības un zinātnes

ministrs Roberts Kīlis, kā arī olimpiēši, LOK darbības atjaunotāji, olimpisko sporta veidu federāciju pārstāvji, Nacionālās sporta padomes locekļi un citi LOK sadarbības partneri, draugi un atbalstītāji.

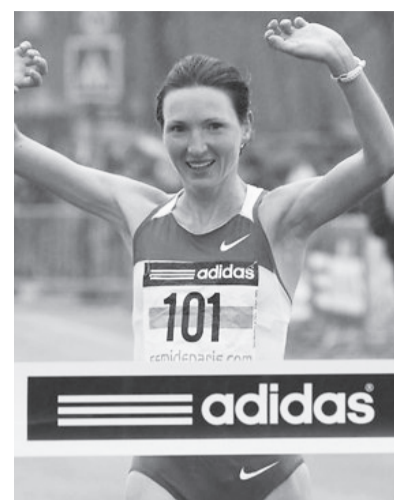
Valsts prezidents Andris Bērziņš savā uzrunā uzsvēra LOK nozīmi olimpisko ideālu iedzīvināšanā Latvijā.

Jeļena Prokopčuka – 10. vietā

Pirmās sacensības pēc četrus gadus pārtraukuma aizvadīja Latvijas rekordiste Jeļena Prokopčuka, startējot Londonas maratonā. Prokopčuka 42,195 km garo distanci veica divās stundās, 27 minūtēs un četrās sekundēs, izcīnot **10. vietu**. No uzvaru izcīnījušās kenijietes Marijas Keitani viņa atpalika par astoņām minūtēm un 27 sekundēm.

Ar šo rezultātu Prokopčuka izpildīja arī Londonas olimpisko spēļu A normatīvu maratonā. Pēdējā laikā sportiste apsver, ka Olimpiādā tomēr startēs 10 000 m distancē, jo maratona starts tiks dots dienas vidū, kad pilsētā varētu būt ļoti karsts. Tas viņai būtu neparocīgi.

Olimpisko spēļu B normatīvu pašlaik izcīnījušas divas citas

Jeļena Prokopčuka

Latvijas sportistes - Ilona Marhele un Dace Lina.

Prokopčuka ir piedalījusies trijās olimpiskajās spēlēs, 2005. un 2006.gadā viņa uzvarēja nozīmīgajā Ņujorkas maratonā, kļūstot tikai par sesto sievieti, kuŗa to paveikusi vairāk par vienu reizi. Līdz šim pēdējo maratona skrējēju Prokopčuka bija skrējusi 2008. gada aprīlī, kad izcīnīja ceturto vietu Bostonas maratonā. Pēc tam viņa atpūtās no maratona, skrienot īsākas distances, kā arī sagaidot pirmdzimto.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

”Kurzemes ciešanu stāsts” - Andra Vītoļa (1931) deklamatorija ar ērģelēm, vēltijums 1945. gada 8. maijam, Anglikāņu baznīcā, Anglikāņu ielā 2, Rīgā, **6. maijā** plkst. 18.30. Pirmatskaņojums 1965. gadā Stokholmā, apm. 35 min. Veronikas Strēlertes, Andreja Eglīša un Bībeles teksti. Pie ērģelēm – Atis Stepiņš. Ieeja brīva.

ANGLIJA

Vanadzū salidojums notiks „Mūsmājās”, The Hall, Priory Hill, Wolston, Coventry, CV8 3FZ, **19. maijā** plkst. 10.30. Uz kopīgo maltīti jāpiesakās līdz 1. maijam, zvanot 020 8679 0442 vai sūtīt e-pastu: mari-tagrunts@hotmail.com.

Ģimenes dienas un Kurzemes cietokšņa atcere ar svētbriķi Halifaksā, 8 Lord Str., DVF namā, HX1 5AE, svētdien, **6. maijā**, plkst. 14.

Latvijas ev. lut. Baznīcas Pārvalde Lielbritānijā visus mīļi aicina uz Draudzū dienu svētdien, 13. maijā, Straumēnos.

Draudzū dienas programma:

Plkst. 11.30: Dievkalpojums ar dievgaldu

Plkst. 13.00: Pusdienas

Plkst. 14.30: Referāts – “Par savējiem un svešajiem”, Berlīnes draudzes mācītājs Tālis Rēdmanis

Plkst. 15.30: Koncerts – Mansfildas latviešu kamerkoris “Novadi”

Pēc koncerta – Sadraudzības pēcpusdienu

DVF Londonas nodaļas vanadzū kopa aicina uz savesīgu pēcpusdienu pavasarī, sestdien, **28. aprīlī**, plkst. 16 DVF namā, 72 Queensborough Terrace, London W2. Viesi varēs baudīt pavasarīgu Latvijas skatus dziesmu un dzeju pavadījumā ar grupas „Austrumkalns” piedalīšanos. Netrūks kafijas galda un loterijas. Visi būs sirsniņi gaidīti. Ieeja par ziedojuumiem.

Londonas DVF namā, kluba telpās, 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH (tuvākās pazemes stacijas – Queensway vai Bayswater), **12. maijā** plkst. 15 bibliotēkas darbinieki aicina savus lasītājus, labvēļus un draugus uz tikšanos, kad svinēsim **Londonas latviešu bibliotēkas** pastāvēšanas jubileju. Nāciet, priecāsimies par to, ka mums Londonā vēl ir latviešu bibliotēka!

DIEVKALPOJUMI

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce
Lidsā, Sv. Lūkas baznīcā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, svētdien, **20. maijā**, plkst. 14 Ģimenes dienas dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Varingtonā (WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church), svētdien, **29. aprīlī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, **27. maijā**, plkst. 20 Vasarsvētku dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, Vācu baznīcā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, svētdien, **6. maijā**, plkst. 10.30 Ģimenes dienas dievkalpojums. Svētdien, **27. maijā**, plkst. 10.30 Vasarsvētku dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām.

Lūdzu ievērot jauno sākuma laiku: **plkst. 10.30!**

Solsberijā (Salisbury) sestdien, **5. maijā**, Draudzes ekskursija uz Solsberijas katedrāli. Plašāka informācija pie draudzes mācītājas Elizas Zikmanes., tālr. 07986439970.

Londonā, Vācu baznīcā, Luterāņu centrā, 10 Sandwith Street, WC1H 9PL, svētdien, **6. maijā**, plkst. 14 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

Rovfantā, Rovfantas dievnāmā, RH10 4NG, svētdien, **20. maijā**,

plkst. 11.30 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **27. maijā** plkst. 14 Vasarsvētku dievkalpojums - Svētā Gara svētki.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Birminghamā, All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, **27. maijā**, plkst. 15.30 Vasarsvētku dievkalpojums ar dievgaldu.

„Mūsmājās”, Priory Hill, Wolston, Coventry, CV8 3FZ, svētdien, **29. aprīlī**, plkst. 15 Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

A U S T R U M A N G L I J A S DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Mansfildā, St.Peters's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **5. maijā**, plkst. 11 Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **6. maijā**, plkst. 12 Ģimenes dienas dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **6. maijā**, plkst. 15 Ģimenes dienas dievkalpojums.

Gernsijā, The Town Church, St. Peter Port, GY1 1, sestdien, **28. aprīlī**, plkst. 16 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA**DIEVKALPOJUMI**

Berlinē, Paula Gerharda baznīcā (Paul Gerhardt Kirche), Wisbyer Str. 7, 10439 Berlin, Vasarsvētku dievkalpojums svētdien, **27. maijā**, plkst. 14. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Dr. Rudite Livmane-Lindenbeck. Pēc dievkalpojuma baznīcas sānu jomā kafijas galds ar līdz atnestiem cienasta groziņiem.

Hamburgā, Sv. Pēterā baznīcā (Hauptkirche St.Petri), Bei der Petri-

kirche 2, 20095 Hamburg, dievkalpojums svētdien, **20. maijā**, plkst. 14. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Linda Leine. Pēc dievkalpojuma - sadraudzības pēcpusdienu baznīcas sānu jomā kafijas galds ar līdz atnestiem cienasta groziņiem.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā Hohenzollernstr. 54, **6. maijā** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Libekā, Lorenca baznīcā, **12. maijā** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **13. maijā** plkst. 11 Ģimenes dienas dievkalpojums un draudzes gada sapulce. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Stutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **6. maijā**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums latviešu un vācu valodā. Archibīskaps Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

ZVIEDRIJA

Pensionāru biedrība Aprūpe un Zviedrijas latviešu pensionāru biedrība apvienosies sanāksmē **15. maijā** plkst. 14 ZLA telpās, Wallingatan 34, durvju kods 8195, Stokholmā. Uz jaunās organizācijas - Latviešu pensionāru apvienības dibināšanas sapulci visi ir laipni lūgti, - gan mūsu vecie biedri, gan jaunie latviešu pensionāri, gan arī citi ieinteresētie.

Būs glāze vīna, mūzikāli priekšnesumi un kafijas galds. Aprūpes un ZLPB valdes

Aicinām iegādāties jauniznākušo grāmatu **Dr.hist.h.c. Leonida Silīņa „Zviedrijas-Latviešu palīdzības komitejas darbība 1943. g. - 1945. g.”** Zviedrijas Latviešu Apvienības bibliotēkā, Wallingat. 34, Stokholmā. Bibliotēka atvērta trešdienās no plkst. 16.30 līdz 19.30, tālr. 08/214425, vai sazinoties ar Zigrīdu Silīņu tel: 08- 807093. Cena 100 kr.

Ģertrūdes ielas teātra izrāde “Leģionāri” 2. un 3.maijā plkst. 20.30 Stokholmā, teātri “Turteatern”, Lāgskārsvāgen 13, T-bana Kärrtorp.

Koncerts - Elīna Širone (klaviers) **5. maijā** plkst. 16 Björkberget i Kopparberg (Doktors Musik Förening).

Mazo bērnu nometne (3-4 g), Ēlandē, Sandbijā, **23. - 31. jūlijā**. Pieteikties pie Zanes Zaļkalnes, tālr. 070 63 22 006, zane.zalkalns@tele2.se.

Pavasara sarīkojums Gēteborgā, Allégārdē, Sōdra Allégātan 4, **5. maijā**, plkst. 16 (ievērojiet vietu!). Vakara viesi un programmas izpildītāji būs Stokholmas latviešu koris. Pēc koŗa koncerta mielosimies pie vakara saimnieces bagātīgi klātā galda un turpināsim ar kopīgu dziedāšanu, rotaļām un dejām. Ieeja 120,-, bērniem bez maksas. Visus laipni ielūdz Latviešu apvienība Gēteborgā (LAG)!

Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības tikšanās 26. maijā plkst. 13 “Folkpartiet” telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas “Vāstra Nordstan”), Gēteborgā. Jauni biedri laipni gaidīti. Valde.